

פרוטוקולים/כלכלה/489
ירושלים, כ"ד באייר, תש"ס
29 במאי, 2000

הכנסת החמש-עשרה
מושב שני

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 2

מישיבת הוועדה המשותפת של ועדת הכלכלה וועדת החוקה, חוק ומשפט
יום שלישי, י"ח באייר התש"ס (23 במאי, 2000), שעה 09:00

נוכחים:

חברי הוועדה: אברהם פורי – היו"ר
נחום לנגנטל

מוזמנים:

משנה ליועץ המשפטי לממשלה, משרד המשפטים	עו"ד טנה שפניץ
משרד המשפטים	עו"ד אלן זיסבלט
רשמת מאגרי מידע, משרד המשפטים	עו"ד יוספה טפירו
משרד המשפטים	ליהי פלדמן
משרד המשפטים	עינת רביד
משרד המשפטים	הילה גולדנברג
מתמחה, משרד המשפטים	נעה גושן
מתמחה, משרד המשפטים	ורד שערבני
מנהלת מינהל סחר פנים, משרד התעשייה והמסחר	צביה דורי
יועץ משפטי, בנק ישראל	עו"ד אלי מונתג
יו"ר הרשות להגבלים עסקיים	ד"ר דוד תדמור
הנהלת בתי-המשפט	אחסאן חוסיין
מנהל אגף ההוצאה לפועל, הנהלת בתי-המשפט	אריה כהן
הנהלת בתי-המשפט	עו"ד רמי רובין
מחוז ירושלים, האפוטרופוס הכללי	שי אלמוג
סגן מנהל מחוז ירושלים, האפוטרופוס הכללי	ירון ארבל
בנק הפועלים, איגוד הבנקים	עו"ד יוסף אריה
בנק דיסקונט, איגוד הבנקים	עו"ד חנה הופנונג
בנק לאומי, איגוד הבנקים	עו"ד נחום ביטרמן
הבנק הבינלאומי, איגוד הבנקים	עו"ד דן קרני
ראש אגף כלכלה, איגוד לשכות המסחר	גלעד סורק
התאחדות התעשיינים	חזקיה ישראל
לשכת עורכי-הדין, מ"מ נשיא להב – לשכת ארגוני העצמאים	עו"ד שמואל סף
לשכת עורכי-הדין	עו"ד משה ברנדויין
לשכת עורכי-הדין	עו"ד יהודה לנדא
יו"ר קו חם לצרכן	אביעד ויסולי
הרשות להגנת הצרכן	עו"ד בתיה מילר
יועמ"ש, המועצה לצרכנות	עו"ד עקיבא סילבצקי
מייצג את טראנס יוניון, חברה למתן שירות נתוני אשראי	עו"ד דן עופר

נציג טראנס יוניון ארה"ב, חברה למתן שירות נתוני אשכא	גירא מיוחס
מנכ"ל דן אנד ברדסטריט ישראל, חברה למתן שירות נתוני אשכא	ראובן קובנט
סמנכ"ל ויזה כ.א.ל	ברוך אלפיה
יועץ משפטי, ויזה כ.א.ל	עו"ד מיכאל הרצברג

יועצת משפטית: אתי בנדלר
תמיר שאגן (מתמחה)

מנהלת ועדת הכלכלה: לאה ורון

רשמה: אירית שלהבת

סדר היום: 1. הצעת חוק שירות נתוני אשכא, התשנ"ח-1997.

2. הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפרעון של עוסק, התשנ"ח-1997 (של חה"כ א' פורז).

הצעת חוק שירות נתוני אשראי, התשנ"ח-1997
הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפרעון של עוסק, התשנ"ח-1997

היו"ר אברהם פורי:

גברת שפניץ, אני רוצה לומר עם פתיחת הישיבה שהפנו את תשומת ליבי לכך שיש עורך-דין אחד, מר גיורא אלדן, שכבר פתח אתר אינטרנט שכתובתו: WWW. CREDIT HISTORY והוא חושב שהוא יכול לתת אינפורמציה ונתונים.

קריאה:

שלחו את זה לכל עורכי-הדין.

טנה שפניץ:

השאלה היא מה הוא נותן. יכול להיות שהוא נותן דברים שמותר לו לתת.

היו"ר אברהם פורי:

לדעתי, אחרי שעיינתי בזה, הוא הולך לעשות בדיוק מה שאנחנו רוצים עכשיו להסדיר בחוק. אני לא רוצה לתת חוות דעת משפטית, כי זה לא תפקידי, אבל נראה לכאורה שזה לא בדיוק תואם את החוק. אם הוא ירצה לעשות את זה, הוא יוכל לעשות את זה רק אחרי שהחוק שלנו יתקבל, אם הוא יקבל רישיון. אני מציע שאתם תיצרו איתו קשר ותאמרו לו שאסור לעשות את זה וכדאי שיימנע, אחרת הוא עלול יום אחד למצוא את השוטרים בפתח דלתו.

טנה שפניץ:

זה אומר שיש ביקוש לחוק הזה.

היו"ר אברהם פורי:

את זה אנחנו יודעים מזמן.

גם הצעת החוק שלי, שהוחל עליה דין רציפות, מוגשת כאן לדיון: הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפרעון של עוסק, התשנ"ח-1997. נתחיל לקרוא את סעיפי הצעת חוק שירות נתוני אשראי, התשנ"ח-1997 מהתחלה. האם זה נוסח עדכני?

טנה שפניץ:

אחרי הישיבה הקודמת מצאנו מספר דברים שלא היו בסדר בנוסח הכחול ולפיכך תיקנו את עצמנו. אני מציעה שנקרא את הנוסח המתוקן.

היו"ר אברהם פורי:

אני מציע שאנחנו נקרא את הנוסח הכחול, שכבר עבר קריאה ראשונה, וברגע שיהיה לכם שינוי תאמרו לנו איפה הוא מופיע. תאמרו גם מתי לדעתכם צריך לשלב את הצעת החוק שלי, איפה מקומה הטבעי. אנחנו נשלב את הצעת חוק מתן מידע על יכולת הפרעון של עוסק בתוך החוק. לא נשנה את השם.

אלן זיסבלט:

סעיף 1 - הגדרות

"בחוק זה -

"בעל רשיון" - מי שקיבל רשיון להפעלת שירות נתוני אשראי לפי חוק זה;

"דוח אשראי" - דין וחשבון המכיל מידע כאמור בסעיף 16;

דן עופר:

לדעתי פה צריך להוסיף "מידע על לקוח", כמו שמוגדר שתי שורות מתחת לזה. אחרת פתאום כל החוק הזה יחול גם על חברות ותאגידים, שחוק הגנת הפרטיות לא חל עליהם.

היו"ר אברהם פורי:

למה לא? נעזוב את זה כרגע. ניראה, אולי. אני לא אומר לא ולא אומר כן. יכול להיות שנחזור לזה. חוק הגנת הפרטיות לא חל על תאגידים אבל אני מבין שהחוק הזה היה רוצה שמי שמוסר נתונים כאלה יקבל רשיון. האם המטרה היא לאפשר נניח למי שרוצה לעשות משרד כזה רק לגבי תאגידים לקבל רשיון ללא שום נתונים?

טנה שפניץ:

כן, זאת אומרת לפי מה שהוא מוגבל היום. על תאגידים לא חל חוק הגנת הפרטיות ולכן אנחנו לא מגבילים.

היו"ר אברהם פורי:

אבל יש פה אלמנט אחר שאולי יש בו חשיבות. הקווליפיקציות גם מעניקות למתן הרישיון מימד של אמינות, כדי שלא יעסקו בזה חאפרים. נכון שהתאגידים לא נפגעים אבל אני חושש מחאפרים. אם כבר אז נבקש שכל מי שעוסק בתחום הזה יקבל רישוי.

מיכאל הרצברג:

אני מייצג כאן את ויזה כ.א.ל. זה פחות נוגע לחברות כרטיסי האשראי. צריך גם הגנה למי שמוסר את המידע. למשל על פשיטת רגל - - -

היו"ר אברהם פורי:

אני שואל שאלה מאוד פשוטה: האם מי שירצה לפתוח משרד כזה בעתיד וימסור רק מידע על תאגידים יהיה פטור מכל חובת רישוי?

מיכאל הרצברג:

יכול להיות שהוא פטור אבל מי שמוסר לו את המידע - - -

היו"ר אברהם פורי:

אולי לפי חוק הגנת הפרטיות לא היינו בבעיה, אבל אם אנחנו כבר ממסדים את זה, בודקים כישורים

ורוצים שלא יהיו הרשעות פליליות ושהוא יהיה מסודר אז נטיל כבר גם עליו חובת רישוי.

דוד תדמור:

אתה רוצה לתת רישיון ל-"moodies" בארץ? האם נכפיף את "moodies" לרישוי בארץ כשהיא מדרגת תאגיד שרשום בישראל? אני חושב שזה דבר לא נכון.

היו"ר אברהם פורי:

אני לא יודע אם זה מסירת נתוני אשראי.

דוד תדמור:

זה רק מסירת נתוני אשראי. האם גם כשהיא תדרג את המדינה היא תצטרך לקבל רישיון?

טנה שפניץ:

אבל אם היא מדרגת פרטיים? זאת גם שאלה.

דוד תדמור:

אני מציע שלפני שאנחנו מכפיפים את חברות האשראי הבינלאומיות לרישוי בישראל אולי גם נחשוב על זה ונתייעץ עם גופים אחרים.

היו"ר אברהם פורי:

אבל חברת אשראי בינלאומית לפי זה יכולה למסור מידע על פרטים או רק על תאגידים?

דוד תדמור:

היא לא יכולה למסור מידע על פרטים כי החוק, כמו שהוא כתוב היום – אם תהיה הזדמנות נדבר על זה – אוסר את זה.

היו"ר אברהם פורי:

אחרי שאני מוריד את הסרקזם, אני משתדל לנסות להבין. אתה אומר שבעניין התאגידים צריך להשאיר את המצב כפי שהוא.

טנה שפניץ:

אנחנו לא נתחיל עכשיו איזה חובת רישוי בלי שנכנסנו לגבי – – צריך לבדוק מה ההשלכות של העניין הזה. אנו עוסקים כרגע בעניין מסירת אינפורמציה על הפרט. אפשר להיכנס לכל העניין הזה אבל לא דרך אגב.

אלן זיסבלט:

אגב, הדגם, גם בחוץ-לארץ, הוא באמת consumer, זאת אומרת, הוא מדבר על היחיד.

היו"ר אברהם פורי:

בקיצור, תאגידים הם מחוץ לענייננו.

דוד תדמור:

אני מעריך שאם החוק הזה היה עובר בצורה הזאת אז בנקים הנסחרים בישראל, כפי שהם פועלים היום, היו חייבים לעבור על החוק הזה.

היו"ר אברהם פורי:

הבנתי את הקשיים ואני יורד מהרעיון.

אתי בנדלר:

אולי זה מחייב לקבל את ההערה שמישהו אמר כאן, שבהגדרה של "דוח אשראי" צריך שיהיה ברור שמדובר על לקוח יחיד.

דן עופר:

"מידע על לקוח". "לקוח" מוגדר כבר כיחיד.

טנה שפניץ:

אנחנו נבדוק את זה.

היו"ר אברהם פורי:

לפי שעה זה "הלקוח".

דוד תדמור:

אני רוצה להעיר שגם זה לא מספיק כי גם אם זה לקוח יחיד המשמעות היא שצריך בצורה כלשהי, בלי קשר לכל דבר אחר, לטפל ביכולתם של מי שיש להם מידע על אנשים כאלה מכוח עסקיהם עם אותו גוף. אם לבנק יש מידע עלי, אנחנו לא רוצים שהבנק לא יהיה רשאי למסור אותו לי בגלל החוק הזה. כמו שזה כתוב עכשיו, אם לבנק יש מידע עלי, למשל לגבי פיגור בתשלומים, ואני אבקש מידע מהבנק על עצמי כיחיד, הבנק לכאורה לא רשאי לתת לי את זה אם הוא לא קיבל רישיון לפי החוק הזה. אנחנו לא רוצים שכך יקרה.

היו"ר אברהם פורי:

אני רוצה להבהיר לפרוטוקול: אין לנו כוונה שהבנק לא יוכל למסור לאדם מידע על עצמו לפי בקשתו. ד"ר תדמור, הערתך התקבלה. אנחנו נבדוק את הניסוח.

נחום ביטרמן:

בחוק הגנת הפרטיות יש פרק שמדבר על מאגרי מידע. אם הבנק מנהל מאגר מידע שבו נמצאים פרטים על הלקוח, הוא מחייב אותו למסור לאותו אדם שעליו יש את המידע במאגר. לכן הבעיה נפתרת.

היו"ר אברהם פורי:

יכול להיות שהניסוח שלנו בעייתי. למה להתווכח? הרי לאיש אין כוונה שמה שעליו הצביע ד"ר תדמור אכן יקרה. נבדוק את הניסוח. ככל שהניסוח לא תואם, נעשה התאמות.

אלן זיסבלט:

" חוק הגנת הפרטיות" – חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981;

היו"ר אברהם פורז:

אגב, זה חוק שנרמס כל הזמן. זה חוק נפלא בספר החוקים אבל הוא נרמס לגמרי. אבל לא חשוב. תמשיכו.

יוספה טפירו:

אני לא חושבת שהחוק נרמס. להיפך. החוק מתחיל היום לקבל את החיות שלו מחדש.

היו"ר אברהם פורז:

אני חושב שהעיתונות לא מכבדת את הגנת הפרטיות, במקרים שאין בהם שום עניין ציבורי. טורי הרכילות בעיתון הם במידה רבה מאוד חטטנות לשמה. אין בהם שום עניין ציבורי: מי יצא עם מי וכדומה.

יוספה טפירו:

מהפיכות לא נוצרות מהיום למחר אבל המגמה היא הפוכה.

היו"ר אברהם פורז:

מאז שהחוק התקבל, זאת דעתי הסובייקטיבית, זה נפרץ יותר. זאת אומרת, לפני עשרים שנים לעיתונות היו ריסונים עצמיים שאין לה היום. החדירה והחטטנות בפרטים האישיים, שאין בהם שום עניין ציבורי, גדלה מאז ולא קטנה.

יוספה טפירו:

לא לעולם חוסן. זאת תשובתי לכל מי שעושה את זה.

היו"ר אברהם פורז:

לפני זמן מה פרסמו בעיתון הנפוץ במדינה את הכתובות של כל חברי הכנסת, צילומי הבתים בהם הם גרים וערך הבית. מה זה מעניין בעצם? האם יש פה רמיזה שכולנו גנבים? איזה עניין ציבורי יש בזה, לדעת איפה אני גר ואיך נראה הבית שלי? אז מה אני אעשה, אני אתבע את העיתון?

יוספה טפירו:

תגיש תלונה על הפרת פרטיות.

יהודה לנדא:

אני דווקא חושב שיש עניין ציבורי בנושא הזה, בשל רגישות חברתית.

היו"ר אברהם פרוז:

להוכיח נניח שאני נגד העלאת שכר מינימום כיוון שאני עשיר?

לאה ורון:

ואם הוא קיבל את הבית שלו מההורים של אשתו אז הוא צריך להמשיך לגור בדירה צנועה?

היו"ר אברהם פרוז:

מעבר לזה, כל מדורי הרכילות, שאומרים מי יצא עם מי, מי התגרש וכדומה – זה לא צריך לעניין את הציבור. זה מעניין את הציבור רק במובן הרכילותי. במובן הרכילותי גם אני רוצה לדעת כל פרט, מה כל אחד עושה מעבר לזו, גם אני רוצה להציץ. אבל הכוונה היתה שיש בזה עניין ציבורי במובן האובייקטיבי, לא כדי לספק מציצנות.

שמואל סף:

בית-המשפט פירש את זה בכמה מקרים. הוא אמר שאיש ציבור או אומן הוא בעצם אדם החי מהעיתונות. יש בזה מערכת של תן וקח. לפעמים הוא מחפש את העיתונאי לפני שהעיתונאי מחפש אותו. זה התקבל בפסיקה.

היו"ר אברהם פרוז:

האם אתה חושב שאפשר לפרסם את הכתובות ואת הבתים של הפעילים המרכזיים בלשכת עורכי-הדין?

יוספה טפירו:

בוודאי, זה מתפרסם.

היו"ר אברהם פרוז:

את צילום הבתים והערכת שווי הבית, למשל?

יוספה טפירו:

זה לא.

שמואל סף:

אני חושב שכן.

היו"ר אברהם פרוז:

איזה עניין ציבורי יש בזה?

שמואל סף:

לגבי עורכי-הדין אולי זה לא חשוב. אבל לגבי חברי הכנסת, לדעת מי מייצג אותך ואיזה רגישות ציבורית יש לאותו איש שצווק הצילו הצילו אבל הוא גר בבית של 18 חדרים – חשוב לציבור לדעת מי האיש. יש לזה

משמעות.

היו"ר אברהם פורי:

במלים אחרות, אין שום משמעות ל"עניין ציבורי". אם כן, כל דבר יש בו עניין ציבורי. לפי ההקשר הזה אני יכול לומר שכל פרט שיספרו על מישהו יש בו עניין ציבורי.

שמואל סף:

כל מי שהוא נבחר ציבור חושף את עצמו ואת פרטיו האישיים.

היו"ר אברהם פורי:

אני חולק על זה. לפי זה לנבחר ציבור אין זכות להגנת פרטיות. מאותו רגע שהוא נבחר ציבור אפשר לפרסם עליו הכל.

שמואל סף:

בהרבה נושאים זה נכון.

היו"ר אברהם פורי:

אני רק אומר שלדעתי המצב הורע במדינה ולא שופר בעקבות החוק.

אלן זיסבלט:

"לקוח" – יחיד שמידע לגביו נמצא במאגר מידע של בעל רשיון;

גלעד סורק:

לגבי "יחיד" – האם זה כולל שותפות?

היו"ר אברהם פורי:

שותפות זה תאגיד.

גלעד סורק:

אני מייצג את האיגוד לשכות המסחר וזאת הערה של היועצת המשפטית שלנו.

היו"ר אברהם פורי:

האם אתם חושבים שיש בעיה עם שותפות? שותפות היא תאגיד בעצם. אבל זה לא משנה. או שאתה יכול למסור עליו מידע מכוח זה שהוא יחיד, ואם הוא שותפות אז מי שיפרסם ייקח על עצמו את הסיכון שיטענו שהוא פירסם שלא כדין.

נחום ביטרמן:

שותפות רשומה היא תאגיד. שותפות לא רשומה – שם יש בעיה.

יהודה לנדא:

החובות והזכויות של השותפות מיוחסים לבעליה.

אלן זיסבלט:

"מנהל השירות" – המנהל הפעיל של שירות נתוני אשראי;

היו"ר אברהם פרוז:

האם יש מנהל בלתי פעיל?

אלן זיסבלט:

יתכן אדם שרשום כמנהל אך הוא לא מעורב בכלל.

שמואל סף:

יש דירקטורים, שחלקם לא מבינים כלום ואינם פעילים.

היו"ר אברהם פרוז:

כשאתה אומר "מנהל פעיל", אתה מתכוון לכך שזה לא יחול על דירקטוריון אלא רק על המנכ"ל? מה זה "מנהל פעיל"? למה צריך את המילה "פעיל"?

משה ברנדויין:

למה שלא תהיה אחריות לדירקטורים, כמו שנפרסה האחריות במקומות אחרים?

אלן זיסבלט:

אנחנו דורשים בעצם דרישות מסויימות ממני שיפעיל.

היו"ר אברהם פרוז:

אני מציע שתוריד כרגע את המילה "הפעיל" ונגיע לזה בהמשך.

אתי בנדלר:

אני רוצה להפנות את תשומת הלב לכך שלגבי ניהול מאגרי מידע בחוק הגנת הפרטיות ההגדרה של "מנהל מאגר" היא "מנהל פעיל של גוף שבעלותו או בהחזקתו מאגר מידע", אבל כאן יש תוספת, "או מי שמנהל כאמור הסמיכו לעניין זה".

דוד תדמור:

"מנהל פעיל" זה נוסח מקובל בחוק הישראלי. הוא מופיע גם בחוק ההגבלים העסקיים וגם בחוקים אחרים. זה לא כולל דירקטורים. "מנהל פעיל" חוסך לך את הצורך לבוא ולהתדיין בשאלה מי באמת נתן הוראות, מיהו המנהל. לכאורה "מנהל" יכול להיות או "נושא מישרה לפי החוק", וזה מאוד רחב כי זה כולל גם דירקטורים; או

"מנהל התאגיד", אבל אז אתה צריך להוכיח מי בפועל ניהל את התאגיד. הרבה פעמים בתאגיד היו 2, 3 או 4 מנהלים.

היו"ר אברהם פרוז:

איך אני אוכיח מי היה פעיל ומי לא היה פעיל?

דוד תדמור:

לנוסח "מנהל פעיל" יש יתרון. "מנהל פעיל" הוא לעולם מי שמנהל את החברה, אבל גם אותו אדם שהוא מנהל שעסק באופן פעיל בתחום מסויים.

היו"ר אברהם פרוז:

האם יכול להיות תאגיד בלי אף מנהל פעיל? יגידו שהמנהל נמצא בחוץ-לארץ ויש כמה עובדים שכל אחד פועל בתחום שלו.

דוד תדמור:

זה לא עובד. בגלל שיש פה הוראות עונשיות פליליות, כשאתה בא למשפט פלילי אתה צריך להיות מסוגל להוכיח אחריות פלילית. אם אתה צריך להוכיח שאדם היה מנהל התאגיד, אתה עלול ליפול כבר בשלב הראשון.

היו"ר אברהם פרוז:

האם לא נכון להעביר את הנטל ולומר שזה חל על כל מנהל, אלא אם כן הוא הוכיח שזה – – –

דוד תדמור:

הביטוי המקובל בחקיקה הישראלית ל"מנהל", כמו שאתה קורא לו, הוא "מנהל פעיל".

אלי מונתג:

אי אפשר להפעיל מאגר בלי שינתן אישור למנהל השירות הפעיל.

אתי בנדלר:

האם זה מאושר?

היו"ר אברהם פרוז:

אני כרגע מאשר את ההגדרה אבל ניראה בהמשך. אם לא נחזור לזה, אז זה מאושר.

אלן זיסבלט:

יש חשיבות להבחנה.

טנה שפניץ:

אנחנו הוספנו עכשיו הגדרה של "נתוני אשראי".

"נתוני אשראי" – מידע בדבר אמינות של לקוח לענין עמידה בתשלומים, לרבות מידע לענין אמינות הלקוח כאמור בדבר עבודתו, מקצועו, השכלתו, נכסיו, הכנסותיו, פיגור בתשלומים, שיקים ללא כיסוי, פסקי דין."

היו"ר אברהם פורז:

אני מציע שנעזוב את זה כרגע וכשנגיע למה מותר למסור נדון בסעיפים האלה יחד.

אלן זיסבלט:

גם בהגדרה של "שירות נתוני אשראי" יש שינוי כלשהו. בהצעת החוק בנוסח הכחול כתוב "איסוף, ניהול והחזקה של מידע המיועד להכנת דוחות אשראי ולמסירתם". ההצעה היא:
"שירות נתוני אשראי" – איסוף, ניהול והחזקה של נתוני אשראי המיועדים למסירה;

היו"ר אברהם פורז:

זה בסדר. אני מאשר את השינוי בשלב זה. הסעיף הזה הוא ניטרלי, הוא לא אומר כלום.

אתי בנדלר:

הוא מפנה להגדרה של "נתוני אשראי".

היו"ר אברהם פורז:

אנחנו עוד לא יודעים מה היא, אם ההגדרה מאושרת או לא.

אתי בנדלר:

אז איך אתה יכול לאשר בלי ההגדרה של "נתוני אשראי"?

משה ברנדויין:

אולי נוסיף גם "אימות של נתוני אשראי"?

טנה שפניץ:

לא מאמתים.

אביעד ויסולי:

אם לא מאמתים אז כל השירות לא יהיה שווה כלום. יקרה מה שקרה בארצות-הברית, שם מצטברות טונות של אינפורמציה בלתי בדוקה.

היו"ר אברהם פורז:

ברגע שאנחנו נקבע מה מותר לאסוף, אני מניח שזה יהיה כלכלי, אז הגוף הזה ישתדל לאסוף את כל מה שהוא יכול לאסוף.

אלן זיסבלט:

"רשיון" – רשיון להפעלת שירות נתוני אשראי לפי חוק זה;

"השר" – שר המשפטים.

דוד תדמור:

אני מבקש להעיר לעניין "השר". לחוק הזה יש השלכות מאוד רחבות על חיי הכלכלה במדינת ישראל. האם לא ראוי שגם שר האוצר יהיה מעורב בה?

אתי בנדלר:

זאת הצעת חוק ממשלתית. הממשלה אישרה שהשר הממונה יהיה שר המשפטים.

היו"ר אברהם פורז:

אני מציע, ד"ר תדמור, אם בשלב כלשהו אתה חושב שיש משהו שבו צריך ספציפית מעורבות של שר נוסף, תגיד לנו. לגבי הרישוי והקמת המאגר, אלה תהליכים טכניים משפטיים.

שמואל סף:

זה תפקיד פיקוח.

טנה שפניץ:

לב העניין הוא הפרטיות.

אלן זיסבלט:

סעיף 2 - הפעלת שירות נתוני אשראי

"לא יפעיל אדם שירות נתוני אשראי אלא לפי הוראות חוק זה."

סעיף 3 - רשיון

"לא יפעיל אדם שירות נתוני אשראי, בעצמו או באמצעות אחר, אלא אם כן בידו רשיון לפי חוק זה."

סעיף 4 - רשם נתוני אשראי

"(א) השר ימנה, מבין עובדי המדינה, אדם הכשיר להיות שופט שלום, להיות רשם נתוני אשראי (להלן – הרשם)."

היו"ר אברהם פורז:

זה יכול להיות בנוסף לתפקיד אחר. נכון?

טנה שפניץ:

על מי שיטילו את התפקיד. זה דבר מינהלי.

שמואל סף:

בהגדרה כתוב "מבין עובדי המדינה", כלומר שזה מי שהוא כבר עובד מדינה ואין ספק שזה תפקיד נוסף.

אתי בנדלר:

או שמגייסים עובד מדינה חדש.

שמואל סף:

אם כך אז לא "מבין עובדי המדינה".

היו"ר אברהם פרוז:

כך זה מופיע בכל החקיקה.

אלן זיסבלט:

"(ב) הרשם יתן רשיון להפעלת שירות נתוני אשראי למבקש הממלא אחר הוראות חוק זה; הרשם רשאי להתנות את הרשיון בתנאים.

(ג) הרשם ינהל מרשם של בעלי רשיונות (להלן – המרשם).

(ד) הרשם יפקח על מילוי ההוראות לפי חוק זה."

אתי בנדלר:

למה הכוונה במילים "הממלא אחר הוראות חוק זה"? אני מניחה שיש תנאים פרלימינריים שהוא צריך לעמוד בהם, אבל הוא עדיין לא יכול למלא אחר כל הוראות חוק זה.

טנה שפניץ:

כל מה שרלוונטי לגביו.

אביעד ויסולי:

זה אומר שאין לו מנגנון לפיקוח.

מיכאל הרצברג:

אני מבקש להעיר לגבי סעיף 3, שכבר עברנו עליו. למה צריך "באמצעות אחר"? נניח שאחד הקונצרנים רוצה להקים חברת-בת שתהיה חברה לפי חוק זה. האם גם היא צריכה רישיון כי היא מפעילה באמצעות אחר? אינני יודע מי זה "אחר". האם גם מי שהוא בעל מניות הוא "אחר"?

היו"ר אברהם פרוז:

אתה רוצה שנאמר "במישרין או בעקיפין"?

מיכאל הרצברג:

גם לא בעקיפין. זה אותו דבר. מי שצריך – שיהיה לו רישיון.

היו"ר אברהם פורי:

האם אתם מסכימים שזה יהיה "במישרין או בעקיפין"?

אלן זיסבלט:

"בעצמו או באמצעות אחר" – זה אומר שכל מי שקשור יצטרך לקבל אישור.

טנה שפניץ:

אנחנו רוצים לדעת מי מנהל את זה.

היו"ר אברהם פורי:

כנראה היתה פה כוונה לסגור מפני האפשרות שמישהו יעשה את זה בעקיפין.

מיכאל הרצברג:

אם עושה את זה אחר אז האחר צריך רישיון. למה הוא צריך שיהיו שני רישיונות?

היו"ר אברהם פורי:

נאמר "במישרין או בעקיפין". מר הרצברג, שכנעת אותנו.

יהודה לנדא:

לגבי סעיף 3, התיקון שקיבלת, אני חושש מהנושא הגיאוגרפי. הרי מחר בבוקר, בגלל מרחב הגבולות הגיאוגרפיים, יכול אדם שמפעיל שירות אשראי לגבי ישראל לבוא ולומר: מה אתם רוצים ממני? זה מתקבל על-ידי איזה חברה בחוץ-לארץ שיש לה אתר אינטרנט לצורך העניין הזה.

היו"ר אברהם פורי:

אז הוא לא יכול, במישרין או בעקיפין. מי שיעשה את זה בעקיפין, יעבור עבירה.

שמואל סף:

הוא יגיד לך שלאותו גורם בחוץ-לארץ יש רישיון והוא עצמו לא צריך רישיון כי הוא עובד עבור אותו גורם. אז מה תעשה? זאת הבעיה. אם הוא בישראל, אז הוא עובר עבירה. אם הוא לא בישראל, אז הוא לא עושה בעצמו, הוא רק הסניף, הוא רק אוסף מהבנקים את הנתונים והוא לא מוסר לאף אחד.

אביעד ויסולי:

אבל הוא מאגר מידע.

היו"ר אברהם פורי:

אני חושב שמי שעוסק בפעילות כזאת בארץ חייב אישור מקומי. לא כתוב בשום מקום שאישור בחוץ-לארץ מקנה לו אישור בישראל. אני חושב שהיתר לאיסוף מידע בחוץ-לארץ לא מאפשר לעשות את זה בארץ.

דן קרני:

"איסוף" נכלל בהגדרה. נראה לי שאין פה בעיה.

שמואל סף:

אני לא בטוח אם האמנות הבינלאומיות הקיימות היום שמתייחסות להחלפות לא דורשות זאת. יש היום הרבה אמנות שאנחנו לא מכירים אותן. צריך לבדוק את זה.

היו"ר אברהם פורי:

אולי נכתוב שאם היה למישהו אישור מחוץ-לארץ הוא לא שווה כלום בישראל. תבדוק את זה.

אלן זיסבלט:

על-פי הסכמי גאט"ט אפשר באמת לקבוע הסדרי פיקוח ורישום פה.

היו"ר אברהם פורי:

אם אתם חושבים שיש משהו שמאפשר למישהו שרשום בחוץ-לארץ, ועליו אין לנו פיקוח, לעשות את זה בישראל בלי רישיון מקומי, אז תגידו לנו ונסגור את הפירצה.

דוד תדמור:

מה יהיה המצב אם החברות הזרות אכן רוצות להקים שירותים כאלה והן לא יושבות כאן ומדברות אתך אלא נמצאות בארצות-הברית ובמקומות אחרים?

היו"ר אברהם פורי:

אולי יש להן עורכי-דין לא טובים ...

אלן זיסבלט:

סעיף 5 - תנאי רשיון

"הרשם יתן רשיון למבקש אם התקיימו כל אלה:

(1) למבקש הרשיון מאגר מידע הרשום כמאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות";

היו"ר אברהם פורי:

זאת אומרת שהוא צריך רישיון כפול. אתם רוצים לומר שהוא צריך גם רישיון לפי חוק הגנת הפרטיות.

ליהי פלדמן:

פה רצינו שינוי נוסח. "רשם את מאגר המידע כמאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות" – כלומר צריך שיהיה

ועדה משותפת לוועדת הכלכלה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט

5.11.01

לו קודם מאגר והוא צריך קודם רשיון לפי חוק הגנת הפרטיות.

היו"ר אברהם פורי:

אבל אפשר לומר גם אחרת: אתה קיבלת רישיון בתנאי שתקבל רישיון גם לפי חוק הגנת הפרטיות.

ליהי פלדמן:

צריך קודם להירשם לפי חוק הגנת הפרטיות ואחר-כך לבוא עם הרישוי הזה. אני מציעה את הנוסח הבא:
"מבקש הרישיון רשם את מאגר המידע כמאגר מידע לפי חוק הגנת הפרטיות". יתר הנוסח נשאר.

אלן זיסבלט:

"(2) מבקש הרישיון המציא ערובה, אם נדרש לעשות כן לפי הוראות סעיף 12;"

בסעיף 12 נאמר "(א) הרשם רשאי לדרוש ממבקש רישיון, כתנאי למתן הרישיון, שיפקיד בידי ערובה להבטחת פיצויו של מי שנפגע עקב מעשה או מחדל של מפעיל נתוני אשראי. (ב) נוכח הרשם כי השתנו הנסיבות, באופן המחייב את שינוי הערובה, רשאי הוא להורות על שינוי סוג הערובה או סכומה".

היו"ר אברהם פורי:

שאלותי הן: אל"ף, מה שיקול הדעת של הרשם? עד כמה הוא יכול לבקש ערובה? בי"ת, איך הוא משלם את הערובה הזאת? אם הוציאו פסק-דין נגד אדם אז הוא מעביר את זה כמו ערבות בנקאית? איך הוא עובד עם זה?

ליהי פלדמן:

בעקבות הדיונים הקודמים הוצע לשנות את הנוסח הזה ולהכפיף את זה יותר לאישור השר.

היו"ר אברהם פורי:

עזבי את השר. על סמך מה נקבע גובה הערובה הזאת?

ליהי פלדמן:

בדרך שהשר יקבע בתקנות.

היו"ר אברהם פורי:

באיזה חוק אתם מבקשים ערובה לעיסוק במקצוע?

טנה שפניץ:

לגבי קבלני כוח-אדם.

היו"ר אברהם פורי:

אנחנו יודעים את הבעיה שיש בזה.

אלן זיסבלט:

בדרך כלל זה נעשה באמת בתקנות.

היו"ר אברהם פורי:

על מה ישלמו ערובה?

אלי מונתג:

יועצי השקעות, מנהלי תיקים, כל הדברים האלה.

היו"ר אברהם פורי:

שלא תהיה לנו בעיה עם בג"ץ, שלא תיפסל החקיקה של הכנסת.

אתי בנדלר:

השאלה הזאת עמדה בפני הבג"ץ לגבי קבלני כוח-אדם וזה אושר.

בתיה מילר:

בחוק הגנת הצרכן הממונה רשאי לדרוש מהעוסק ערובה אם הוא חוזר על המעשה פעם שניה, ואז הוא יכול לחלט את הערובה.

קריאה:

וגם סוכני תיירות.

היו"ר אברהם פורי:

למה נועדה הערובה? שלא תהיה פגיעה בלשון הרע? שאם יהיה פסק-דין אז אפשר יהיה לגבות את הכסף?

טנה שפניץ:

למה דווקא פגיעה בלשון הרע? הוא פשוט מסר אינפורמציה לא נכונה לגבי מישהו.

היו"ר אברהם פורי:

איך אתם יודעים שהוא מסר? בוודאי צריך להיות פסק-דין שמחייב אותו לשלם. אפשר לעשות ערובה שאין מאחוריה ולא כלום, רק הבנק מקבל עמלה ונגמר העניין. אבל איך מפעילים את הערובה הזאת? באיזה נסיבות?

שמואל סף:

בעקבות עיקול של בית-משפט. קיבלתי פסק-דין ואני מעקל את הכסף שנמצא בידי הרשם מהחייב. הרי הרשם מחזיק בידו כסף.

היו"ר אברהם פורי:

לפי זה הרשם גם יכול לחלט את הערובה בלי פסק-דין.

שמואל סף:

החוק לא נותן לו סמכות חילוט. הצעת החוק אומרת שמי שפותח מאגר נתוני אשראי צריך לתת בטוחה שהוא יוכל לשלם מחר פיצויים.

היו"ר אברהם פורז:

אני שואל מה שיקול הדעת של הרשם.

טנה שפניץ:

אנחנו עשינו נוסח מתוקן שמתייחס גם לחילוט בהקשר הזה, בסעיף 12 המתוקן.

ליהי פלדמן:

"הרשם רשאי לדרוש ממבקש רשיון, כתנאי למתן הרשיון, שיפקיד בידיו ערבות בנקאית או ערובה מתאימה אחרת להבטחת פיצויו של מי שנפגע עקב מעשה או מחדל של מפעיל נתוני אשראי". המילים "ערבות בנקאית" הן תוספת שהכנסנו בעקבות הדיונים האחרונים. אנחנו מציעים גם "בדרך שייקבע השר ובסכום שייקבע בהתחשב בהיקף עיסוקו, והכל על-פי תקנות של השר, באישור ועדת הכלכלה של הכנסת". "בתקנות כאמור יכול שייקבעו גם דרכי חילוט הערבות או הערובה המתאימה".

טנה שפניץ:

זה דומה לקבלני כוח-אדם. משם לקחנו את זה.

יהודה לנדא:

האם יש סיכוי גבוה שאנשים יפרו את הפרטיות וימצאו עצמם במצב שבו הם נדרשים לשלם נזיקין?

היו"ר אברהם פורז:

לא זאת הנקודה. זה תמיד יכול לקרות. השאלה היא האם אנחנו נבקש מכל אדם שעוסק בפעילות כלכלית במשק לתת ערובה, שבמקרה שיהיה פסק-דין נגדו אפשר יהיה להיפרע ממנו.

שמואל סף:

יש בזה היגיון, כשאתה מתחיל חוק חדש ואתה יודע שמאסה גדולה מאוד של אזרחים עשויה להיפגע. דרך אגב, בחברות נסיעות, בניגוד למה שאת אמרת, חברה חדשה חייבת עדיין לתת ערובה. עם חברה ותיקה, שיש לה ניסיון ויש לה שם טוב – אין בעיה. חברה חדשה צריכה לתת היום ערבויות של עשרות אלפי דולרים, אפילו יותר.

היו"ר אברהם פורז:

זה מאוד "עזר" לנוסעים של "טאוור אייר" ...

שמואל סף:

יש היגיון בכך שתהיה איזה קרן, כי מתחיל משהו חדש ניסיוני. שהאזרח הפשוט שנפגע לא יצטרך להתחיל לרוץ אחרי פסק-הדין ולחשוב מה לעשות איתו. אני חושב שלא צריך לתת לרשם שום סמכות חילוט. הסמכות תהיה של בית-משפט. זה יהיה מין כספת, שאם האדם ירוויח הוא יבקש מבית-המשפט לחלק את הסכום שמגיע לו. לרשם

לא צריכה להיות שום סמכות שיפוטית בכיוון הזה.

היו"ר אברהם פורז:

אתם בטח חשבתם על גובה הערבות. איזה סדר גודל של ערבות תצטרך לתת נניח חברה רגילה שפתחה פה משרד ומוסרת נתונים על תאגידים? דעו לכם, ערבות זה כסף.

שמואל סף:

בתאגידים אין צורך.

טנה שפניץ:

הערבות היא גם פונקציה של רמת הפעילות של החברה, של - - - , ההיקף. אי אפשר לדעת. יקבעו סכום מסויים ואפשר יהיה לעדכן את זה. החשש הוא שמישהו יקים מאגר, ינהל אותו מאוד ברשלנות ולמחרת הוא יסגור אותו והרבה מאוד אנשים ייפגעו.

משה ברנדויין:

מי ייקח את הכסף? מי יהיה הגוף השיפוטי? האם הרשם עצמו יהיה השופט והמוציא לפועל שמעביר את הכסף לנפגע? האם הא יקיים איזה הליך? האם הוא יקיים משפט?

טנה שפניץ:

נתנו את האפשרות להסדיר את העניין בתקנות כדי שיהיה מאיפה לגבות.

היו"ר אברהם פורז:

זה חייב להיות בפסק-דין.

משה ברנדויין:

אז זה סוג של עיקול זמני אוטומטי או פיקדון? כסף שמצוי בכספת כפיקדון. כלומר הרשם הוא רק מחזיק הכסף. הוא לא עושה שום דבר מעבר לזה מבחינה משפטית.

טנה שפניץ:

אבל הערבות קיימת.

אלן זיסבלט:

צריך לזכור שמדובר, לפחות בפוטנציה, בתיק על כל אזרח במדינה. למשל החברות האמריקאיות מנהלות מאגרים על מאות מיליוני אנשים.

היו"ר אברהם פורז:

אם אתם תקבעו ערבות, נניח תצאו מתוך הנחה שהוא יכול לפגוע ב-10,000 איש וכל אחד מהם יכול לקבל 10,000 דולר, אתם יכולים לבקש ממנו ערבות שמאוד תייקר את העניין. גם לא כל אחד יכול לגייס ערבות כזאת, אז אולי בכלל זה יהיה חסם גם מפני כניסה.

טנה שפניץ:

אם הוא לא יכול אז זה לא סוף העולם.

היו"ר אברהם פורי:

אבל דיה לצרה בשעתה. אנחנו נקבע, כמו שהוצע פה, שבעניין הזה השר יתקין תקנות, גם לגובה הערבות וגם לדרך חילוטה. אני כבר אומר לכם שאני חושב שהרשם לא צריך להיות גוף מעין-שיפוטי שישמע ראיות וייתן מעין פסק-דין אלא זה צריך להיות פיקדון שיינתן, כמו שצויין כאן, לפי פסק-דין. זה כמו ערבות להבטחת הוצאות בית-משפט בערעור.

שמואל סף:

האם כדאי לכתוב בחוק מינימום?

היו"ר אברהם פורי:

לא. וגם לא מקסימום. יהיה להם זמן לחשוב והם יגידו לנו מה בערך הם חושבים עד אז. אני גם לא חושב שצריך לומר ש"מבקש הרשיון המציא ערובה אם נדרש לעשות כן". אני חושב שאתם צריכים לקבוע תקנות האומרות שתיתן ערבות תמיד. האם אתם מעלים בדעתכם מקרים שבהם לא תהיה ערבות בכלל?

אלן זיסבלט:

אני מניח שאם חברה גדולה מאוד, עם הון עצמי גדול מאוד, תרצה להקים מאגר - - -

היו"ר אברהם פורי:

לדעתי האפליה הזאת, שאתה אומר למישהו על פני הדברים שהוא נראה לא מהימן ולכן עליו לתת ערבות, היא מאוד פרובלמטית.

קריאה:

היא קיימת לגבי חברות ביטוח.

היו"ר אברהם פורי:

נשאיר את זה לשלב הבא.

תמיר שאגן:

זאת הבחנה מותרת.

היו"ר אברהם פורי:

אני לא רואה את הרשם לפי החוק הזה שיעשה את החישובים לקבוע את מידת הסיכון של העוסק.

קריאה:

הם יקבעו מדדים.

אלן זיסבלט:

"(3) מבקש הרשיון לא הורשע בעבירה; היה המבקש תאגיד – לא הורשעו בעבירה דירקטור המכהן בו או בעל השליטה בתאגיד;"

היו"ר אברהם פורי:

מה עם המנהל הפעיל?

דן קרני:

זה תנאי סף לקבלת רישיון. המנהל הפעיל עוד לא התחיל לעבוד. לפני שאתה מקבל רישיון, הדירקטור ובעל השליטה – – –

היו"ר אברהם פורי:

האם ברור שהמנהל הפעיל צריך להיות מאושר אחר-כך? הוא הרי לא יכול להיות פעיל משהורשע. אולי זה לא מנוסח טוב. צריך להיות ברור שהמנהל הפעיל דינו בעניין ההרשעות כדין כל האחרים, ולא פחות מהם.

רמי רובין:

זה מופיע בסעיף 14(ב).

אלן זיסבלט:

בסעיף 14 יש התייחסות למנהל הפעיל, שהוא מנהל השירות.

"לענין סעיף זה –

"הורשע בעבירה" – לרבות מי שהוגש נגדו כתב אישום וטרם ניתן פסק דין סופי בענינו;

שמואל סף:

זה הרשעה מראש?

אלן זיסבלט:

"עבירה" – אחת מאלה:"

טנה שפניץ:

פה יש לנו ניסוח חדש, במקום "עבירה שיש עמה, לדעת היועץ המשפטי לממשלה, קלון", אנחנו אומרים:

"(1) עבירה אשר מפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה אין המבקש ראוי לקבל רישיון.

(2) עבירה לפי חוק הגנת הפרטיות;

(3) עבירה לפי חוק זה;"

שמואל סף:

שיקול דעת של מי? הרשם או הפקיד הבכיר? מי יקבע שהעבירה היא כזאת?

טנה שפניץ:

זה אובייקטיבי.

שמואל סף:

זה לא נראה לי. אני חושב שאפשר להגדיר פה עבירות מחוק העונשין. יש לנו הרבה סעיפי חוק וחוקים – –

היו"ר אברהם פורז:

פעם אמרו "עבירה שיש עמה קלון".

אתי בנדלר:

בכל החקיקה החדשה עברו לנוסח הזה.

שמואל סף:

מה שהמועצה המקומית רואה כקלון ומה שלשכת עורכי-הדין רואה כקלון שונה ממה שרואה היועץ המשפטי לממשלה כקלון.

היו"ר אברהם פורז:

מה אתה מציע? אתה רוצה לנסח עכשיו רשימה? ניקח עכשיו את ספר החוקים ונעשה קלסיפיקציה של עבירות?

שמואל סף:

לא, אבל אפשר להגדיר עבירה שעונשה מעל גובה מסויים.

היו"ר אברהם פורז:

שידור פירטי למשל עונשו 3 שנות מאסר. זה לא אומר כלום.

שמואל סף:

אני לא מדבר על 3 שנים. דיברתי על 10 שנים ומעלה.

דוד תדמור:

העונש על זריקת אבן על רכבת נוסעת הוא 20 שנה. אם אתה מוביל שיירה של מעל 5 גמלים לפי פקודת

התעבורה – זה גם 3 שנים.

היו"ר אברהם פורי:

אין לנו פתרון יותר טוב מזה.

דוד תדמור:

זה נותן שיקול דעת. בית-המשפט העליון יקבע כשיהיה ויכוח אם זאת עבירה שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה צריכה לשלול מתן רשיון. אז בית-המשפט יבוא, יאזן בין זה לבין חופש העיסוק, יבדוק את הנסיבות ויוציא פסק-דין, כפי שהוא תמיד עושה.

היו"ר אברהם פורי:

האם כל מי שעבר עבירה לפי חוק הגנת הפרטיות לעולם ועד יהיה פסול? פה אין שיקול דעת. אם מישהו נניח הורשע בעבירה על חוק הגנת הפרטיות, זה דבר טכני וזנית, אז לכאורה הוא פסול ואין שום אפשרות לתת לו רשיון.

אתי בנדלר:

העבירה היא עבירה לפי חוק זה. הוזכר כבר באחת הישיבות הקודמות, אדוני היושב-ראש, גם לגבי פסקה (2) וגם לגבי פסקה (3), שזה כולל גם עבירות טכניות.

היו"ר אברהם פורי:

אבל אי אפשר ליצור מצב שמי שהורשע בעבירה טכנית לפי חוק הגנת הפרטיות או עבירה לפי חוק זה ייפסל. זה לא סביר. צריך להיות איזה שיקול דעת. נניח שפעם אחת חברה כזאת נכשלה, אולי אפילו לא בעניין טכני אלא בעניין מהותי אבל לא מאוד חמור. אם הוא נניח לא שילם את האגרה. זה שולי.

יוספה טפירו:

שום דבר לא מאוד חמור. רק רצח ואונס זה נורא חמור. אתה רוצה חוק עם שיניים או חוק בלי שיניים?

היו"ר אברהם פורי:

אני לא רוצה חוק עם מלתעות. שיניים כן.

שמואל סף:

אני חושב שהנושא של "הוגש כתב אישום" – זה בדיחה. אסור שיהיה כזה דבר. הרי אין פה שיקול דעת.

היו"ר אברהם פורי:

זה שיקול דעת של הרשם. רבותי, אנחנו ננסח את זה כך שיהיה שיקול דעת.

טנה שפניץ:

כל דבר היום שהוא עבירה פלילית מחייב מודעות.

היו"ר אברהם פורי:

זה לא עניין של מודעות. אני חושב שלרשם צריך להיות שיקול דעת. הוא יכול לא לתת רישיון לאנשים שקרה להם אחד מאלה אבל אם הוא משתכנע שמה שקרה הוא קל ערך – –

יוספה טפירו:

על יסוד מה? על יסוד כתב האישום התלוי ועומד?

היו"ר אברהם פורי:

זה הרבה יותר נכון מאשר למנוע רישיון בגלל כתב אישום, על אף שאולי הוא בכלל יזוכה.

אלי מונתג:

זה כתב אישום רק בעבירות כאלה שגם אם הוא יורשע בהן הרשם יצטרך להפעיל את שיקול הדעת לפי ההגדרה הזאת. האם הוגש כתב אישום או לא הוגש – זאת שאלה אחרת. היום המגמה היא שגם כשמוגש כתב אישום שיקול הדעת הוא גם לגבי העבירה עצמה. כתב האישום מתייחס לעבירה שבה האדם מואשם והרשם צריך להתייחס אל זה באותו שיקול דעת שהוא מתייחס לעבירה שבה אדם כבר הורשע.

היו"ר אברהם פורי:

אבל זה לא מה שכתוב פה.

אלי מונתג:

"הורשע בעבירה" זה לרבות מי שהוגש נגדו כתב אישום.

אתי בנדלר:

נכון. ואז אם הוא הורשע בעבירה או הוגש נגדו כתב אישום, בהתאם לנוסח אסור לרשם לתת לו רישיון.

שמואל סף:

ומה דינו של מי שכבר יש לו רישיון?

דוד תדמור:

כמו שזה כתוב פה המשמעות היא למשל שאם "בזק" או "החברה לישראל" או "כלל" או חברה אחרת במשק אי פעם הורשעו כתאגיד, הם או גוף בשליטתם, בעבירה על חוק הגנת הפרטיות, הם או גוף בשליטתם לא יוכלו לנהל מאגר מידע לעולם. אני חושב שלא זאת הכוונה פה. אני חושב שיש פה איזה סטייה מהכוונה של המנסחים.

אלי מונתג:

"לעולם" – זה בטח לא נכון, כי יש את חוק המרשם הפלילי.

היו"ר אברהם פורי:

רבותי, מינינו רשם שיש לו כישורים של שופט שלום. אפשר להגיש בג"ץ נגד שיקול הדעת המינהלי שלו ונגד שיקול הדעת שלו בעניין ערבויות, על-פי מבחן הסבירות. צריך לאפשר לו שיקול דעת, זה הכל. זה לא יכול להיות

חלוט לחלוטין.

טנה שפניץ:

הרשם הוא לא התובע.

היו"ר אברהם פורז:

אם מישהו נפל באיזה דבר קטן, יכול להיות לרשם שיקול דעת. אולי הוא לא ייתן. אני לא רוצה ליצור מצב שלא תהיה לו יכולת. כל פעם שאני רואה פסקי-דין או החלטות בהם מישהו כותב: לו הייתי יכול הייתי עושה כך אבל החוק לא מאפשר לי, החוק כובל את ידי – אני לא אוהב את זה.

טנה שפניץ:

אנחנו יכולים לבדוק אם אפשר לעשות הבחנות כלשהן. אבל צריך להיות ברקע, שיהיו רק מעט מאוד חברות כאלה. זה לא איזה צדק אבסולוטי שאנחנו צריכים לעשות עם כלל עם ישראל. פה תהיה חברה אחת או יהיו שתיים, שלוש או ארבע חברות. מדובר על 4-5 אנשים שצריכים להיות באמת מעל ומעבר. זה לא סוף העולם אם מישהו שעבר עבירה בתקופה מסויימת בנושא סופר רגיש, שנוגע בדיוק למאטריה הזאת, לא יקבל רישיון.

אביעד ויסולי:

בכל ארצות-הברית יש רק 3 חברות כאלה.

היו"ר אברהם פורז:

ממילא העסק הזה הוא גמיש במידה רבה. הרשם יכול לחשוב שעבירה מסויימת מפאת חומרתה ונסיבותיה היא חמורה ואותו אדם יגיד שזאת לא עבירה חמורה. אפשר לתת על זה מיליון דוגמאות. זה יילך למבחן שיפוטי. לפיכך אני מציע לאפשר לרשם, שגם אם הוא מצא עבירה על חוק הגנת הפרטיות – – –

דוד תדמור:

או על החוק הזה. אדם שהורשע בעבירה על החוק הזה צריך לסגור את החברה.

היו"ר אברהם פורז:

אם זה דבר זניח אני מציע שיהיה לרשם שיקול דעת.

דוד תדמור:

אפשר תמיד לתקוף אותו בבית-משפט.

אתי בנדלר:

אולי שזה ינוסח כך ש"יהיה שיקול דעת".

אלי מונתג:

כשמדברים על הרשעה במאטריה עצמה – אז זה טוטאלי. רק מחוץ למאטריה – זה ניתן לשיקול דעת.

היו"ר אברהם פורז:

לכנסת יש שיקול דעת? שיקול הדעת שלי אומר שצריך להיות לרשם שיקול דעת.

שמואל סף:

אפשר לפרש את הסעיף הזה גם לגבי חברה שכבר קיימת.

היו"ר אברהם פורז:

נגיע אליה. לגבי ביטול רישיון יש לנו סעיפים אחרים. תרשום לך את ההערה ואנחנו נגיע לזה.

אלן זיסבלט:

יש לי הערה כללית לגבי הנושא של הרגישות כשמדובר על חומר מיוחד. למשל בקנדה אפשר לבטל רישיון או לא לתת רישיון אפילו אם אין עבירה. נותנים לרשם שיקול דעת מעל ומעבר.

טנה שפניץ:

אם ניתן שיקול דעת לגבי ביטול אז קל וחומר לגבי אי-מתן הרישיון.

אלן זיסבלט:

הוא יכול להחליט לא לתת רישיון (מצטט באנגלית) "אם ההתנהגות הקודמת של המנהלים יוצרת ספק סביר לכך שהעסק יתנהל בהתאם לחוק, בהגינות וביושר".

היו"ר אברהם פורז:

זה גם נתון לביקורת שיפוטית.

אלן זיסבלט:

ברגע שייכנס הנושא של credit rating אז זה יהיה מאוד מאוד חשוב. זאת אומרת, אנחנו חייבים לדרוש מחברות מעל ומעבר.

היו"ר אברהם פורז:

אתם אומנם לא סומכים על אנשי משרד המשפטים כנראה אבל אני סומך על הרשם, שיהיה לו שיקול דעת.

טנה שפניץ:

אתה מסבך גם את הרשם. אתה לא רק סומך עליו. אדם שעובר על החוק הזה – – –

היו"ר אברהם פורז:

אני ממילא סיבכתי אותו כי הוא צריך לבחון אם עבירה אחרת היא מסוג העבירות שמונעות מתן רישיון.

ברוך אלפיה:

האם לפי ההגדרה הזאת בנקים יוכלו לנהל מאגרים כאלה? אין כמעט אף בנק שלא הורשע בזה ולכן הם לא

יוכלו לקבל רישיון.

היו"ר אברהם פורי:

החוק הזה אושר בקריאה ראשונה לפני למעלה משנתיים. עוד מעט הכנסת מתפזרת, ביום רביעי יש הצבעה.

אלן זיסבלט:

"שליטה" – כהגדרתה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, וכל מונח בהגדרה האמורה יפורש לפי החוק האמור."

סעיף 6 - ייחוד העיסוק

"בעל רישיון או מנהל השירות לא יעסוק בעיסוק שאינו שירות נתוני אשראי, אלא אם כן קיבל לכך אישור מהרשם; הרשם לא יתן אישור לפי סעיף זה אלא לאחר ששוכנע כי לא יהיה בעיסוק הנוסף המבוקש משום פגיעה בניהול התקין של שירות נתוני אשראי."

טנה שפניץ:

כאן רצינו להוסיף "משום ניגוד עניינים או פגיעה בניהול התקין".

היו"ר אברהם פורי:

בסדר גמור. גם "ניגוד עניינים" זה טוב מאוד. נדמה לי שהערתי לכם על כך בפעם הקודמת.

אלן זיסבלט:

סעיף 7 - בקשה לרישיון

"(א) בקשה לרישיון תוגש לרשם ותכלול את אלה:"

היו"ר אברהם פורי:

האם זה לא צריך להיות בתקנות? זה צריך להיות בחוק ראשי? בסדר, תתקדם הלאה.

אלן זיסבלט:

משום מה זה מקובל כך גם בחוץ-לארץ.

היו"ר אברהם פורי:

תכלול את הפרטים שהרשם ייקבע.

אלן זיסבלט:

(1) שם המבקש, פרטי הזיהוי שלו, משלח ידו, מענו וכן שמו של המועמד להיות מנהל השירות ופרטי הזיהוי שלו; היה המבקש תאגיד, תכלול הבקשה גם את אלה: תעודת האגד, מסמכי יסוד של התאגיד, שמות בעלי השליטה, וכן שמות המנהלים, פרטי זיהוים ומענם;

(3) פרטים נוספים שיקבע השר;

(ב) הרשם רשאי לקבל כל מידע או מסמך הדרושים לו לשם בדיקת הבקשה."

אביעד ויסולי:

מה בקשר לחוזק המוניטרי של החברה הזאת? מה בקשר לניסיון שלהם? האם כל בעל באסטה בשוק יוכל לפתוח לו מאגר מידע?

היו"ר אברהם פורי:

לא, הוא צריך לתת ערבות.

בסעיף קטן (ב) ממי הרשם רשאי לקבל?

אלן זיסבלט:

מהמבקש.

היו"ר אברהם פורי:

אז צריך לכתוב "מהמבקש". או "מכל אדם"?

יוספה טפירו:

לא, זה במסגרת הבקשה להיתר.

אלן זיסבלט:

הוא יכול להגיד שהוא צריך לבדוק עוד משהו.

היו"ר אברהם פורי:

האם הוא יכול לבדוק גם במקומות אחרים?

קריאה:

כן.

אתי בנדלר:

האם הרשם יכול לפנות אלי ולדרוש ממני למסור מידע ומסמכים בגלל שהיה לי פעם קשר עיסקי עם מאן דהו שמבקש היום רישיון? זה לא נראה סביר. הוא יכול לפנות אבל אני לא חייבת למסור לו.

גלעד סורק:

זה צריך להיות "למבקש".

אלן זיסבלט:

אני לא יודע ממני הוא יכול לקבל על-פי חוקים או הסדרים אחרים. פה התכוונו שהוא יכול לדרוש מהמבקש.

היו"ר אברהם פורז:

אז תכתוב "מהמבקש". "כל מידע או מסמך הדרושים לו לדעתו".

אביעד ויסולי:

וגם מאחרים. אם יש לו רקע פלילי למשל? ומה אם הוא רוצה תעודת יושר וכדומה?

משה ברנדויין:

"וממאגרי מידע לגיטימיים אחרים", לא רק "מהמבקש". האם אתם רוצים שהוא לא יהיה זכאי לבדוק רישום פלילי למשל? בוודאי שכן.

אתי בנדלר:

"מהמבקש או ממאגר מידע".

היו"ר אברהם פורז:

רבתי, אני מציע שנשאיר את הסעיף כפי שהוא. הוא קצת עמום אבל אני לא מוציא מכלל אפשרות שאפשר לפנות גם נניח למשטרה ולקבל חומר.

אתי בנדלר:

למשטרה – בוודאי. אבל לפי הנוסח הזה הוא יכול לפנות למעשה לכל אדם.

היו"ר אברהם פורז:

לא נהיה פרנואידיים. נשאיר את זה קצת עמום.

אביעד ויסולי:

אבל לא כל אדם חייב לתת לו. הזכות היא לקבל. אין חובה לתת.

אתי בנדלר:

אני מבקשת שהנושא הזה ייבדק ושתינתן תשובה מפורשת בישיבה הבאה.

היו"ר אברהם פורז:

תגידו אם אתם רוצים להוסיף את המילה "מהמבקש".

טנה שפניץ:

אנחנו רוצים להשאיר את הסעיף כפי שהוא.

היו"ר אברהם פרוז:

בעמימות קונסטרוקטיבית.

טנה שפניץ:

כל מה שהוא רשאי לבקש לפי החוק, למשל מהמרשם הפלילי לפי חוק המרשם הפלילי, הוא יקבל. מה שהחוק לא מתיר, הוא לא יקבל.

אתי בנדלר:

את לא אומרת שהוא רשאי לקבל כל מידע שהוא מוסמך לפי כל דין לבקש.

טנה שפניץ:

אני לא צריכה להגיד. הרשם פועל רק לפי דין.

אתי בנדלר:

זה ברור. אבל כשאת לא אומרת את זה בצורה כזאת אז לכאורה כל אדם שהוא פונה אליו חייב למסור לו את המידע. הוא רשאי לקבל כל מידע.

היו"ר אברהם פרוז:

אם אנחנו נכתוב רק "מהמבקש" אז לכאורה עלולים לומר שאסור לקבל ממקורות אחרים. תחשבו על זה.

אתי בנדלר:

אני מסכימה שזה לא רק מהמבקש אבל זה בוודאי לא בלי כל הגבלה. גברת לאה ורון נתנה דוגמה יפה מאוד, שהוא יפנה לקופת-חולים לברר מה מצבו המנטלי של אותו אדם.

היו"ר אברהם פרוז:

לדעתי הסעיף הזה לא אומר שחייבים למסור את האינפורמציה.

לאה ורון:

נאמר "הרשם רשאי לקבל". אז הוא יפנה לקופת-חולים, יש לו אישור בחוק שמותר לו לקבל מידע וייתנו לו את המידע הרפואי.

יוסף אריה:

כנגד זכות יש חובה. הוא יפנה לבנקים ולמס הכנסה. לגבי מס הכנסה יש סודיות בחוק. הוא יפנה לגופים שאין בהם חובת סודיות אבל יש אולי הסדרי סודיות, הסכמים. כנגד אותה זכות יש חובה לתת מידע. צריך לכתוב פה "מהמבקש".

היו"ר אברהם פרוז:

יכול להיות גם מצב שאני ארצה שתהיה לי אפשרות להרחיב ולקבל אינפורמציה נוספת.

יוסף אריה:

ככל שיש לו סמכות בדין אחר, אין בעיה, אבל לא מכוח החוק הזה.

טנה שפניץ:

אנחנו נבדוק את זה.

אלן זיסבלט:

סעיף 8 - דיווח לרשם על שינויים

"חל שינוי בפרט מהפרטים שנמסרו לפי סעיף 5(1) ו-3(3) או לפי סעיף 7, ידווח על כך לרשם מבקש הרשיון או בעל הרשיון, לפי הענין, תוך 30 ימים מהיום שנודע לו על השינוי."

היו"ר אברהם פורז:

מי צריך לדווח?

אתי בנדלר:

"ידווח על כך לרשם מבקש הרשיון או בעל הרשיון".

אלן זיסבלט:

סעיף 9 - ביטול או התליית רשיון

דוד תדמור:

"ביטול רשיון או התלייתו".

אלן זיסבלט:

"(א) הרשם רשאי לבטל רשיון אם התקיים אחד מאלה:

(1) בעל הרשיון קיבל את הרשיון בהסתמך על עובדה לא נכונה שמסר, או שבעל הרשיון לא גילה עובדה שהיה עליו לגלותה לרשם;

(2) תנאי מתנאי הרשיון חדל להתקיים."

היו"ר אברהם פורז:

האם אלה הסיבות היחידות?

אביעד ויסולי:

ומה אם עבירה על החוק?

אלן זיסבלט:

זה מופיע בסעיף קטן (ב).

"(ב) הרשם רשאי להתלות רשיון אם נוכח כי שירות נתוני אשראי אינו מתנהל לפי הוראות חוק זה; לא הוגש כתב אישום תוך 30 ימים מיום ההתליה, תבטל ההתליה, אלא אם כן קבע הרשם תקופה ארוכה יותר או האריך את התקופה, מטעמים שיירשמו."

היו"ר אברהם פורז:

איך אפשר להגיש תוך 30 ימים?

טנה שפניץ:

הוא יכול להאריך את התקופה אם הוא לא מספיק.

אתי בנדלר:

זה מחד גיסא, אבל מאידך גיסא אין הגבלה כלשהי לגבי אורך התקופה. זאת אומרת, אם לא הוגש כתב אישום תוך 30 ימים מטעמים שיירשמו הוא יאריך את זה ל-3 שנים?

משה ברנדויין:

אם 30 ימים זה לא זמן ריאלי אז חבל לכתוב "30 ימים".

ליהי פלדמן:

הוצע להגדיל את זה ל-"120 ימים".

היו"ר אברהם פורז:

האם יש בכלל אפשרות לערור על החלטת התלייה?

אלן זיסבלט:

כן, סעיף 10 קובע שמי שנפגע מהחלטת הרשם יכול לערער לבית-המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

היו"ר אברהם פורז:

אז בואו נאמר שאם הרשם נוכח לדעת כי שירות נתוני האשראי אינו מתנהל לפי חוק הוא רשאי ליטול את הרישיון ובעל הרישיון רשאי לערור. לא נקבע תקופות ולא נקבע שום דבר. נשאר את זה לשיקול הדעת של בית-המשפט. נאמר שאם הוא לא מתנהל לפי חוק הרשם רשאי להתלות את הרישיון. הוא יקבע לאיזה תקופה, נניח למשך שנה, ובעל הרישיון יערער לבית-המשפט.

טנה שפניץ:

אבל למה לשלוח אותו לבית-המשפט? אם מתלים למישהו רישיון יש לו זכות, אם לא מוצאים נגדו שום דבר, שזה יתבטל.

היו"ר אברהם פורז:

ברגע שהתלו לחברה כזאת את הרישיון – כאילו גמרו אותה.

טנה שפניץ:

אז במשך חודש המתחרים שלה יעבדו יותר.

היו"ר אברהם פורז:

זה גם יוצר שם רע.

טנה שפניץ:

זאת הבעיה שלו.

ברוך אלפיה:

כדאי לקרוא את סעיף קטן (ג), האומר שניתנה התרעה לבעל הרישיון.

היו"ר אברהם פורז:

אני לא בטוח שגם שלב ההתליה יכול להיות בלי החלטה של בית-משפט. זה נראה לי מרחיק לכת. למה שהוא לא ילך לבית-המשפט ויבקש התליה? הוא יכול להתלות נניח ל-48 שעות או משהו כזה, אבל – – –

אביעד ויסולי:

בכל חוקי התקשורת זה כך.

טנה שפניץ:

אם הוא רשאי לבטל לו את הרישיון אז הוא לא רשאי להתלות לו?

היו"ר אברהם פורז:

אבל לגבי ביטול יש זמן לערעור. פה זה כמו מעצר על-ידי שוטר, עוד לפני שהגעת לבית-המשפט עצרו אותך.

דן קרני:

פה מחייבים את בעל הרישיון לפנות לבית-משפט כדי לבטל את ההתליה. זה כל מה שעושים. כלומר אומרים: לא הרשם ירוץ לבית-המשפט אלא בעל הרישיון. זה סביר.

היו"ר אברהם פורז:

אני חושב שצריך לקבוע שהוא רשאי להתלות עד 7 ימים, ולצורך התליה מעבר לזה הוא צריך לבקש מבית-המשפט אישור להמשכת ההתליה.

אתי בנדלר:

אז הוא לא יתלה לאף אחד גם אם יש סיבות מוצדקות.

היו"ר אברהם פורז:

שלא יתלה. אני חושב שחברה כזאת שמבטלים לה את הרישיון, זה כמעט כמו סגירה.

אתי בנדלר:

אז תעשה את זה לפחות 14 ימים, כדי להכין את הבקשה לבית-משפט.

היו"ר אברהם פורז:

אם הוא מתלה, הוא צריך להיות כבר מוכן גם לבית-המשפט. אי אפשר להפסיק פעילות של גוף עסקי, שהשקיע הרבה כסף, בהחלטה מינהלית. אם זה משהו דחוף – – –

אתי בנדלר:

צריכים לצאת מהנחה שעל הפרה זוטא לא יתלו מייד רשיון אלא יתנו אזהרה או הערה וכיוצא בזה. כאן מדובר על מקרים חמורים.

היו"ר אברהם פורז:

אבל הפסקה של פעולת רישיון צריכה להיות באישור של בית-המשפט.

יוספה טפירו:

יש את אותה פרוצדורה בחוק הגנת הפרטיות. הייתי מעתיקה אותה פה.

היו"ר אברהם פורז:

אבל זה סיפור אחר. בחוק הגנת הפרטיות זה מישוהו שיש לו מאגר, רדום או לא רדום, לכאורה בלתי חוקי. אבל פה יש גוף עסקי, שיכול להיות שהשקיע מיליוני דולרים בהקמתו. ברגע שעוצרים אותו באקט מינהלי, זה כמו סגירתו לפעמים.

יוספה טפירו:

זה לא שיקול מבחינתי.

אתי בנדלר:

אפשר לחשב על סיטואציה שזה גוף עסקי שמצפצף על החוק ולא שומר עליו. הרשם פנה אליו והזהיר אותו.

היו"ר אברהם פורז:

שיילך לבית-המשפט.

אתי בנדלר:

חבר הכנסת פורז, אני חושבת שנכון להעביר את הנטל.

יוספה טפירו:

כדי לבוא לבית-משפט ולהצדיק החלטת רשם כזאת או אחרת לגבי התליה, הרשם צריך לבוא עם ראיות. הוא לא יכול לבוא רק עם סברות והשערות.

היו"ר אברהם פורז:

עם כל הכבוד, זה כמו בשלב המעצר. בית-המשפט מאריך מעצר לא כשיש ראיות מוחלטות שהאדם יורשע אלא כשיש ראיות לכאורה. אותו דבר פה. בשלב של הארכת ההתליה הוא צריך לבוא עם ראיות לכאורה.

יוספה טפירו:

לאסוף את הראיות לכאורה לצורך ההליך הזה זה לא פחות מסובך לפעמים מאשר לצורך כל הליך אחר. שבוע ימים זה פשוט זמן מצחיק. הרשם לא יוכל לעבוד.

דוד תדמור:

שיאסוף את הראיות מראש.

ברוך אלפיה:

אם אכן החברה עוברת על החוק אז בינתיים נגרם נזק לציבור.

קריאה:

האם על-פי תלונה מתלים רישיון?

יוספה טפירו:

מתחילים לבדוק את זה והבדיקה לוקחת הרבה זמן.

טנה שפניץ:

חבר הכנסת פורז אומר שצריך לבדוק לפני שמתלים.

היו"ר אברהם פורז:

לדעתי למעשה לא קיים ויכוח ביני לביניכם כי ממילא, נניח שהרשם מחליט להתלות לתקופה מסויימת ובעל הרישיון פונה לבית-המשפט, אז מה הרשם יוכל להגיד? עוד אין לי ראיות?

יוספה טפירו:

ברור שמתלים אחרי שיש ראיות.

היו"ר אברהם פורז:

הצעד הזה של הפסקת פעולה של גוף, שהושקעו בו אולי מיליונים, זה כביכול כמו חיסולו.

טנה שפניץ:

תן לנו לבדוק, מתוך הנחה שזה באמת אקט מאוד חמור.

היו"ר אברהם פורז:

זה לא כמו במאגר מידע. במאגר מידע ניתן לומר למישהו שלא יפיץ כרגע את הרשומות.

טנה שפניץ:

במאגר מידע הוא לא מפיץ. הוא משתמש לעצמו. חבר הכנסת פורז, אני אף מחזקת את טענתך.

היו"ר אברהם פורז:

אני מציע שתיצרו מנגנון. יכולתי להגיד בכלל שפונים לבית-המשפט לבקש מכוח צו הפסקה שיפוטי כזה.

אלן זיסבלט:

יש מודלים אחרים בחוץ-לארץ. נבדוק את זה.

רמי רובין:

דווקא בחקיקה הישראלית המודל הוא בדרך כלל שהרשות שנתנה את הרישיון היא שמתלה אותו.

אביעד ויסולי:

האם הוא יכול לבטל את הרשיון אם בעל הרשיון עובר על משהו מסעיף 5, כלומר אם אדם עובר על חוק הגנת הפרטיות, למשל? סעיף 5 זה תנאי הסף.

קריאה:

כך נכתב בסעיף 9(א)(2).

היו"ר אברהם פורז:

פגיעה בגוף שלא הורשע על-ידי אקט מינהלי – צריכה להיעשות בביקורת שיפוטית.

טנה שפניץ:

אנחנו נבדוק את זה.

אלן זיסבלט:

ג) לא יבטל הרשם רשיון ולא יתלה אותו אלא לאחר שנתן לבעל הרשיון הזדמנות להשמיע את טענותיו.

טנה שפניץ:

לזה אתה לא תתנגד.

היו"ר אברהם פורי:

לזה אני לא מתנגד.

אלן זיסבלט:

סעיף 10 - ערער על החלטת הרשם

"מי שנפגע מהחלטת הרשם שלא לתת רשיון או שנפגע מהתנאים שנקבעו ברשיון, או שנפגע מהחלטתו של הרשם לבטל או להתלות את הרשיון, רשאי לערער לבית המשפט המחוזי תוך 30 ימים מיום שנמסרה לו החלטת הרשם."

אתי בנדלר:

איך ההצעה ללכת לבית-המשפט המחוזי עומדת עכשיו עם המגמה להעביר סמכויות לבית-משפט שלום?

היו"ר אברהם פורי:

זה בג"ץ קטן.

יהודה לנדא:

זה שופט שלום. לכן הערר עליו צריך להיות לבית-המשפט המחוזי.

אביעד ויסולי:

האם גם האזרח יכול לערער על ההחלטה לא לבטל רישיון?

דוד תדמור:

כל מי שמקבל שירותים מהגוף הזה יכול לערער, כי גם הוא יכול להיפגע מההחלטה.

היו"ר אברהם פורי:

האם אדם שלא רוצה שייתנו לך רישיון יכול ללכת לבית-המשפט ולערער למה אתה קיבלת רישיון? הרי אין צד שכנגד.

דוד תדמור:

לא כל אחד יוכל לערער.

אלי מונתג:

אני אומר לך מניסיון. בבג"ץ עד היום היו לי כמה וכמה מקרים של עתירות מצד אנשים שתיארו את עצמם כמייצגי הציבור כנגד החלטה לתת רישיון לפלוגי.

אלן זיסבלט:

ועדה משותפת לוועדת הכלכלה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט

5.11.01

אבל זה בג"ץ, זה לא ערעור לבית-המשפט המחוזי.

טנה שפניץ:

כתוב פה בסעיף 10, שמי שנפגע מהחלטת הרשם שלא לתת רשיון או שנפגע מהתנאים רשאי לערער.

אלי מונתג:

כתוב "מההחלטה לבטל או להתלות לו את הרשיון", לא "מההחלטה שלא לבטל או לא להתלות".

היו"ר אברהם פורי:

ברור שאת עניין ההתליה אנחנו מוציאים מפה ואתם תבדקו אותו בנפרד. לא טוב שתהיה כאן המלה "להתלות". ההתליה צריכה להיות בדבר אחר. פה יש סירוב לתת היתר, או לבטל היתר.

טנה שפניץ:

זה יילך יחד עם ההצעה הקודמת.

משה ברנדויין:

ומה עם מצב הפוך? אם מישהו חושב שאדם לא ראוי לקבל רישיון – האם אין לו "סטאנדינג"? הוא גם נפגע.

היו"ר אברהם פורי:

שיילך לבג"ץ.

היו"ר אברהם פורי:

אנחנו לא נפתח פה אפשרות שכל פעם שמישהו מבקש רישיון יזמינו גם את המתנגדים למתן רישיון. האם גם לגבי אדם שרוצה לפתוח מכולת לפי חוק רישוי עסקים נזמין את כל השכנים ונשאל אולי מישהו מהם לא רוצה שתקום שם מכולת?

אביעד ויסולי:

אם בנק דיסקונט ירצה לפתוח שירות כזה לגבי הלקוחות שלו, הלקוחות שלו יכולים להגיד שהוא פוגע בהם.

היו"ר אברהם פורי:

שיילכו לבג"ץ.

טנה שפניץ:

בזמנו הציעו "45 ימים" במקום "30 ימים".

היו"ר אברהם פורי:

בסדר, "45 ימים".

אלן זיסבלט:

סעיף 11 - סמכויות הרשם

"(א) לצורך מילוי תפקידיו רשאי הרשם או מי שהוא הסמיך לכך בכתב - "

טנה שפניץ:

"או עובד משרדו". מישהו פירש את זה לא נכון.

אתי בנדלר:

"עובד משרדו שהוא הסמיך לכך".

אלן זיסבלט:

"(1) לדרוש מכל אדם הנוגע בדבר למסור לו ידיעות ומסמכים המתייחסים לשירות נתוני אשראי;

(2) להיכנס למקום שבו פועל שירות נתוני אשראי או למקום שיש לו יסוד סביר להניח כי פועל בו שירות כאמור, לערוך בו חיפוש ולתפוס חפץ, אם שוכנע כי הדבר דרוש לשם הבטחת ביצוע חוק זה או כדי למנוע עבירה על הוראותיו; על חיפוש ותפיסת חפץ לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1996, בשינויים המחויבים;"

היו"ר אברהם פורז:

האם זה מאפשר לו לפעול ללא צו חיפוש של שופט?

אתי בנדלר:

נכון. חוץ מאשר חומר מחשב, כמדומני.

יהודה לנדא:

זה קצת רחב.

יוספה טפירו:

הייתי מוסיפה "בלבד" אחרי "מקום מגורים". יש מקום מגורים שמשמש גם למגורים וגם לעסקים.

משה ברנדויין:

להיפך, הייתי רוצה לצמצם את זה.

היו"ר אברהם פורז:

היא צודקת, כי אם הדירה שלו היא גם המשרד אז - גם מס שבח מכיר בזה, כי דירת מגורים לא מזכה.

משה ברנדויין:

מה המשמעות של הדרישה? הוא זכאי לדרוש מכל אדם. האם כל אדם חייב לענות לו?

היו"ר אברהם פורז:

לכאורה כן.

משה ברנדויין:

האם אין לו זכות שתיקה שיש למי שנחקר במשטרה, אם הוא לא רוצה להיות בעסק הזה?

דוד תדמור:

סעיפים 2 ו-3 לפקודת הפרוצדורה הפלילית מאפשרים שלא לתת עדות שיש בה משום הפללה עצמית.

טנה שפניץ:

לדעתי חל מה שחל בתפיסה וחיפוש. מה שחל שם יחול גם כאן.

יהודה לנדא:

שם זה לגבי פיסקה (2). פה מדובר בפיסקה (1).

טנה שפניץ:

אנחנו נבדוק את זה.

היו"ר אברהם פורז:

תבדוק את זה. זה הרי עניין טכני משפטי. ממילא היום השופטים חותמים על צווי החיפוש בלי להסתכל בכלל. פעם אפילו קרה ששופט חתם על צו חיפוש בביתו הוא.

יהודה לנדא:

אומנם נכון שהיום יש תקלות שונות במערכת ואנשים חותמים כעניין שבשיגרה על כל מיני דברים. אבל השאלה היא האם נכון קונצפטואלית לתת לבעל התפקיד זכות, שאין היום נדמה לי כמעט לאף רשות אחרת, ללא צו של שופט. ראיתי את ד"ר תדמור כרגע מזדקף, אבל אמרתי: כמעט לאף רשות אחרת. אני חושב שיש הבדל מאוד מהותי בין למשל הרשות שבראשה עומד ד"ר תדמור, שיש לה גורם חקירתי מסיבי, לבין רשם כמו פה.

היו"ר אברהם פורז:

מה זה מפריע לך? מה אתה חושב שהוא יבקש?

יהודה לנדא:

מפריע לי שאני בדל"ת אמותי, בסך הכל כל עווני הוא שניתן לי רישיון, והוא יוכל מחר בבוקר, ללא צו של בית-משפט, להיכנס לתוך המקום שבו אני מנהל את עסקי ולערוך בו חיפוש. לא מדובר פה ברשות חקירתית.

היו"ר אברהם פורז:

אבל הוא לא נכנס אליך בגלל שהוא שונא אותך. אולי גם זה נכון. הוא נכנס בגלל שיש לו - - -

יהודה לנדא:

בשביל זה יצרו את המנגנונים שקבועים בחוק לגבי איך אתה נכנס לתוך דל"ת אמותיו של אדם, בין אם זה מקום עסקו, בין אם זה מקום מגוריו. ההבחנה שעושים פה בין מקום מגורים לבין מקום העסק – הנה, ראה את הערתה של רשמת מאגרי המידע במשרד המשפטים. היא כבר רוצה להוסיף את המילה "בלבד".

אלן זיסבלט:

חוק הגנת הצרכן כולל בדיוק אותו הסדר.

יהודה לנדא:

אפילו אם יכניסו את המילה "בלבד", אם במקרה יש לי מחשב באחד מחדרי הבית שלי ואני עושה small office בבית, אז מחר בבוקר – – –

דוד תדמור:

לפי פסקה (א)3 – אי אפשר כי צריך צו שופט.

יהודה לנדא:

גברת טפירו אמרה "בלבד".

היו"ר אברהם פורז:

אם הייתי יודע שהשופטים בודקים באמת את הבקשות, ניחא, אבל אני יודע שהם חותמים "בליינד" על כל הבקשות. סליחה שאני עושה הכללה אבל זאת המציאות. אז מה לי השופט, מה לי הפקיד, כולם נכנסים.

יוסף אריה:

בכל זאת, אולי אפשר לשאול: מי זה "כל אדם"? האם אפשר להיכנס לבנק ולקבל מסמכים של משרד האשראי על חשבון הבנק? גם לקבל מידע וגם לקבל מסמכים?

מיכאל הרצברג:

אבל זה רק בעניין של שירות נתוני אשראי.

יוסף אריה:

סליחה, אבל זה לדעתו נוגע לעניין נתוני האשראי.

היו"ר אברהם פורז:

נניח שהוא חושש שהגוף הזה חורג מהמנדט ועושה דברים שאסורים לו, הוא רוצה לקבל עליו אינפורמציה. אז הוא פונה לכל מיני גופים שקשורים איתו.

יוסף אריה:

גם כאשר המשטרה פונה לקבל מסמכים היא מביאה צו שיפוטי ואכן חקירות היא מבצעת בעל-פה.

היו"ר אברהם פורי:

אבל מה רע בכך שפונים לבנק ומקבלים עליו אינפורמציה, לראות אם הוא עשה משהו?

יוסף אריה:

הבעיה היא לא רק בבנק. אני נתתי דוגמא של בנק, כי זאת דוגמא טובה.

אלי מונתג:

היא לא דוגמא טובה. היא לא מעשית.

יוסף אריה:

מדוע היא לא מעשית?

אלי מונתג:

תסביר לי למה היא כן מעשית. יש מי שמפעיל שירות נתוני אשראי. למה צריך ללכת לברר לגביו בבנק הפועלים?

יוסף אריה:

האם אתה יודע להגיד מה זה "כל דבר הדרוש לשם הבטחת ביצוע חוק זה"? אני לא יודע. החוק הוא מעורפל ונותן סמכויות מינהליות עצומות.

היו"ר אברהם פורי:

רבותי, נותנים סמכויות לעובדי ציבור שצריכים להשתמש בסמכויות לפי הכללים הבסיסיים. אם היית כותב פה "שוטר", אז היית מאושר? בעיני השוטר לא יותר טוב מהעובד הזה של משרד המשפטים. הוא אפילו יותר רע.

יוסף אריה:

אבל השוטר מבקש צו שיפוטי בשביל לקבל מסמכים.

היו"ר אברהם פורי:

השוטר הולך לשופט והשופט חותם לו "בליינד" והכל בסדר.

יוסף אריה:

גם מס הכנסה מבקש צו.

היו"ר אברהם פורי:

הכל הולך "בליינד". בואו נתקדם. זה לא מקובל עלי. אני מקבל את העמדה של משרד המשפטים.

אלן זיסבלט:

"(ב) הרשם לא יסמיך אדם לפי הוראות סעיף קטן (א) אלא בהתקיים כל אלה:

- (1) משטרת ישראל לא הודיעה כי היא מתנגדת למינוי מטעמים של בטחון הציבור;
- (2) הוא קיבל הכשרה מתאימה, כפי שקבע השר;
- (3) הוא מיומן לביצוע פעולות של חדירה לחומר מחשב והפקת פלט תוך חדירה כאמור."

דוד תדמור:

אנחנו תיקנו את זה בחוק ההגבלים העסקיים. שם קבענו ש"לא הודיע בתוך 30 ימים כי הוא מתנגד".
למשטרת ישראל יש נטיה לפעמים לא להודיע למשך פרק זמן די ארוך.

היו"ר אברהם פורז:

אותו דבר נעשה גם פה. בחוק ההגבלים העסקיים שקלנו ויצא לנו לא רע.

דוד תדמור:

יש שם כל מיני דברים טכניים שאני מציע לתקן.

אתי בנדלר:

אנחנו נתאים את זה לחוק ההגבלים העסקיים.

טנה שפניץ:

לגבי מחשבים אנחנו כותבים:

"(ג) בחיפוש ובתפיסה לפי סעיף זה, של מחשב, חומר מחשב או פלט – כהגדרתם בחוק המחשבים, התשנ"ה-1995, יחולו הוראות סעיפים 23א ו-32(ב) לפקודת סדר הדין הפלילי (מעצר וחיפוש) [נוסח חדש], התשכ"ט-1969, בשינויים המחוייבים."

אתי בנדלר:

האם זה לא כלול כבר בסעיף 11(א)(2) – "על חיפוש ותפיסה לפי סעיף זה יחולו הוראות פקודת סדר הדין הפלילי"?

טנה שפניץ:

שם זה כללי. לגבי מחשב זה סדר דין מיוחד.

רמי רובין:

רק הערה ניסוחית, לגבי השאלה את מי ניתן להסמיך. בתחילת סעיף 11 כתבתם שניתן להסמיך את עובד משרדו. אני מציע להרחיב את זה: "עובד מדינה" ולא דווקא "עובד משרדו". נדמה לי שיכולות להיות סיטואציות

ועדה משותפת לוועדת הכלכלה ולוועדת החוקה, חוק ומשפט

5.11.01

שבהן רוצים להסמיך לא רק עובד במשרד אלא עובד מדינה.

טנה שפניץ:

בסדר, אין בעיה.

אלן זיסבלט:

כשהתייחסנו לסעיף ההגדרות אז התייחסנו גם לסעיף 12.

אתי בנדלר:

האם זה אושר שם? אצלי לא כתוב שזה אושר.

אלן זיסבלט:

אני אקרא את הנוסח המתוקן.

סעיף 12 - ערובה

"(א) הרשם רשאי לדרוש ממבקש רשיון, כתנאי למתן הרשיון, שיפקיד בידיו ערבות בנקאית או ערובה מתאימה אחרת להבטחת פיצויו של מי שנפגע עקב מעשה או מחדל של מפעיל נתוני אשראי."

היו"ר אברהם פורז:

זה לא בשלב הראשוני? זה בשלב נוסף?

טנה שפניץ:

חבר הכנסת פורז, בוועדה בפעם שעברה הערת על כך. אתה פשוט מאוד עקבי. הנושא של הערובה הטריד אותך גם בפעם שעברה. ואז, בגלל שאנחנו רציניים, עשינו כבר משהו מפותח יותר.

היו"ר אברהם פורז:

האם זאת ערובה על ערובה או שזאת הערובה הראשונה?

טנה שפניץ:

זאת הערובה הראשונה. זה אותה ערובה.

היו"ר אברהם פורז:

בסדר, אז נעזוב את זה. העיקרון הוא שגובה הערובה ודרך חילוטה ייקבע בתקנות על-ידי השר, באישור הוועדה. זה יורד כרגע. זה צריך להשתלב עם הסעיף הקודם.

אלן זיסבלט:

אז סעיף 12 יאושר עם התיקונים שהוכנסו.

סעיף 13 - מרשם נתוני אשראי

"המרשם יהיה פתוח לעיון הציבור."

אביעד ויסולי:

כל תיקי המרשם? וגם התנאים בהם הוא קיבל את הרישיון?

אלן זיסבלט:

כן. מי קיבל רישיון וממי הרישיון נלקח. זה מתייחס לעניין הרישוי ולא למידע שיש לו על הקוחות.

סעיף 14 - מנהל השירות

(א) לא יפעיל בעל רשיון שירות נתוני אשראי מבלי שמונה מנהל לשירות שקיבל את אישורו של הרשם.

(ב) מנהל השירות לא יהיה אחד מאלה:

(1) תאגיד;

(2) מי שהורשע בעבירה כאמור בסעיף 5."

היו"ר אברהם פורז:

פה צריך שיקול דעת לגבי מי שהורשע בעבירה כאמור בסעיף 5. תמצאו את הנוסח המתאים. נתקדם הלאה.

אלן זיסבלט:

אני אקרא את הנוסח המתוקן לסעיף 15. במקום מה שמופיע בנוסח הכחול ייאמר כך:

סעיף 15 - איסוף מידע

(א) בעל רשיון רשאי למסור דוח אשראי.

(ב) לשם מסירת דוח אשראי, כאמור בסעיף קטן (א), רשאי בעל רשיון לאסוף רק את המידע בסעיף 16."

אתי בנדלר:

"לשם הכנת דוח אשראי ומסירתו".

משה ברנדויין:

המסירה, הצורה שבה הוא ייתן את זה, היא לא רלוונטית. מה שחשוב זה ההכנה.

אביעד ויסולי:

האם הוא רשאי למסור לכל אדם ולכל מטרה?

היו"ר אברהם פורז:

לצורך הכנת הדוח הוא יכול לאסוף אינפורמציה רבות, צריך להיות ברור שמה שמותר לו לעשות מותר לו גם למסור.

אביעד ויסולי:

לאיזה מטרות? אנחנו לא יודעים מה הדוח כולל.

אלן זיסבלט:

יש פה, למשל, עניין של זמן. אחרי תקופה מסויימת אתה לא יכול למסור מידע על פשיטת רגל.

היו"ר אברהם פורז:

תיכף אנחנו נגיע לסעיפים הרלוונטיים.

אביעד ויסולי:

והשאלה היא גם מה למעביד מותר לתת.

אלן זיסבלט:

סעיף 16 - פרטי המידע בדוח אשראי

(א) דוח אשראי יכלול רק את המידע המפורט להלן:

(1) מידע בדבר פשיטת רגל של הלקוח, כפי שייקבע בתקנות;

היו"ר אברהם פורז:

מה יקבע בתקנות?

טנה שפניץ:

אגיד לך מה ייקבע בתקנות. למשל כשהוא מגיש את הבקשה אפשר למסור מייד. אם הנושה מגיש – זה רק אחרי שיש איזה אקט שיפוטי.

היו"ר אברהם פורז:

למה? הרי כל מי שהיה בבית-המשפט באותו יום יודע שהגישו את הבקשה. גם העיתון יודע. הבנתי כבר שאם הוא בא וביקש בעצמו – לזה אתם מסכימים. אבל ניח שהגישו נגד מישהו בקשה לפשיטת רגל בבית-המשפט ולמחרת זה בעיתון. האם המאגר לא יכול למסור את זה?

טנה שפניץ:

אבל אם למחרת זה יבוטל?

היו"ר אברהם פורז:

בסדר, אם זה יבוטל אז הוא יגיד שזה מבוטל.

אלן זיסבלט:

לא מדובר על שמועות ועל דברים כאלה. אנחנו רוצים למסור אינפורמציה פחות או יותר אמינה.

אביעד ויסולי:

הבעיה העיקרית היא האמינות.

היו"ר אברהם פורי:

אין טעם לקרוא את כל הסעיף. אני כבר אומר לכם את דעתי, שכל דבר שהיה גלוי בבית-המשפט – מותר למסור אותו, כי הוא יכול להופיע בעיתון שייצא למחרת. אין טעם לכך שאפשר יהיה ללכת לארכיון של עיתון ולדעת שהיה הליך בבית-המשפט נגד מישהו אבל פה לא יוכלו למסור את זה. מי שקיבל את האינפורמציה הזאת יחליט מה הוא רוצה לעשות איתה.

אתי בנדלר:

אבל אנחנו יודעים שלא פעם מוגשות בקשות לפשיטת רגל ואחרי יומיים חוזרים מהבקשה.

היו"ר אברהם פורי:

נכון. גם יש הודעות לעיתונות על כך שמישהו נעצר על-ידי המשטרה ואחר-כך משחררים אותו. אז מה

קרה?

טנה שפניץ:

חבר הכנסת פורי, אם היית כל-כך חרד על כך שצילומי הדירות של חברי הכנסת ומחירן הופיעו בעיתון אז אני חושבת שאתה צריך להיות קצת יותר חרד גם פה.

היו"ר אברהם פורי:

לא איכפת לי שהם עשו את זה. רק אמרתי שלפי דעתי חוק הגנת הפרטיות נרמס.

טנה שפניץ:

אני רוצה להגיד משהו כללי. אני אומרת את זה באמת באווירה שבה אתה נמצא. קודם כל, אנחנו עושים משהו באמת מסוכן. תיקח את זה בחשבון. מחר אתה תמצא את עצמך בעיתון רק בגלל שיש למישהו שם דומה לשלך וזה לא מופיע עם תעודת הזהות וזה לא מופיע עם הכתובת. ואז זה מופיע בעיתון אבל לא כולם קוראים את העיתון ולא על כל דבר מדווחים. אנחנו מנסים פה לעשות משהו באמת אחראי. האחראיות היא באיזון עם הנזק האדיר שיכול להיגרם לאנשים מכך שמקור מוסמך, שקיבל רישיון, שאמור לבדוק את הדברים ואנשים אמורים להסתמך על זה, לכאורה פתאום מכניס דברים שאין להם שחר.

היו"ר אברהם פורי:

אז הוא יתבע אותו על הוצאת לשון הרע.

אביעד ויסולי:

כשאדם מחפש עבודה המעביד יחפש את זה.

היו"ר אברהם פורי:

גברת שפניץ, אני רוצה להגיד לך משהו. אתם רוצים לעשות חוק כזה צמחוני שבסוף אין בו כלום. אני חושב שלגבי כל דבר שהתפרסם בעיתון גם בעל הרישיון יכול להגיד שהוא אכן התפרסם בעיתון.

אביעד ויסולי:

ואם זה לא מדויק? הרי בעיתון לא עושים אימות.

טנה שפניץ:

בואו נחזור למושכלות הראשוניות. מה שזה צריך להעיד זה שיש לנו אדם שהוא לא אמין בתשלומים שלו. זה שהשכן שלו, שרוצה להזיק לו, או בעל עסק מתחרה, מכניס בעיתון איזה הודעה – האם זאת הכוונה של הוועדה?

היו"ר אברהם פורי:

לא דיברתי על הכנסת הודעה לעיתון. דיברתי על הליך שהיה בבית-משפט.

טנה שפניץ:

אז הוא הגיש בקשה למשפט שהיה לה בסיס, בגלל שהוא לא קיבל את המוצר. למחרת האדם עליו מדובר נתן את המוצר והתביעה ירדה.

אלן זיסבלט:

או בעניין פשיטת רגל, הוא טוען שלשני אין כסף ומתברר שזה לא נכון.

טנה שפניץ:

זה ממש מבהיל.

היו"ר אברהם פורי:

נניח שאני קניתי דוח כזה מחברה. ממילא מסירת דוח כזה היא לא ראייה לעומק. אין להם יכולת, גם כשמישהו נניח פשט את הרגל, לדעת. אולי זה לא באשמתו? אולי הוא היה ספק של "טאואר אייר" והיה אמור לקבל מחברה גדולה המון כסף? אולי מי שהיה חייב לו כסף פשט את הרגל והוא גרר אותו לאדמה? אולי הוא ישר והגון, אין בו שום דבר, אבל עובדה היא שהוא פשט את הרגל.

דוד תדמור:

אני חושב שקשה להתייחס לסעיף הזה בלי איזה מסגרת. אני מאוד מבקש מהיושב-ראש לתת לי אפשרות להציג אותה. אני מודה מראש על הסבלנות כי אני רוצה לדבר על זה, בקיצור, כמה דקות.

אני קודם כל רוצה לומר לחברי הוועדה שהנושא עליו מדובר כאן הוא דבר שיש לו השלכה קרדינלית על התחרות בשוקים שונים במדינת ישראל. צריך להבין את זה. קודם כל מדובר במערכת הבנקאית ואחר-כך במערכת הפיננסית בהקשרים רחבים יותר, ובמערכת הקמעונאית לסוגיה.

היום במדינת ישראל ישנה סיטואציה לא בריאה, שבה כל המידע לגבי דירוג האשראי של יחיד מצוי בידי הבנק שלו. הבנק של אדם הוא הגוף היחיד שמחזיק את המידע על לקיחת הלוואות והחזר הלוואות, אמינות בתשלומים ועמידה בהתחייבויות. זה מפורז אצל עוד כמה גופים, בדרך כלל חברות ה-utility הגדולות, כמו: בזק, חברת חשמל, מקורות וחברות תקשורת. אבל במקרים רבים כאשר ישנן שם בעיות אז גם הבנק מודע לכך אצל.

כעניין שבעובדה, בין הבנקים בישראל אין כמעט תחרות על משקי הבית. ההסתברות שאדם יעבור מבנק אחד למשנהו קטנה בהרבה מההסתברות שהוא יתגרש. ההסתברות שאדם יעבור מסניף אחד למשנהו גם היא לא מאוד גדולה, לא כל שכן בין בנק אחד לאחר. אנשים אינם עוברים בין בנקים בגלל כמה סיבות: בגלל קשיים פרוצדורליים; בגלל שיש אולי איזה מידה של שמרנות טבעית, שאנחנו לא יודעים אם היא סיבה או מסובב; אבל יש לכך סיבה מרכזית אחת, בשל הקושי בקבלת אשראי מבנק חדש.

אנחנו יודעים, יש מחקר שהתבצע על-ידי הבנקים בנורבגיה – אשמוח לספק עותק לחברי הוועדה אם תרצו – שכאשר אדם עובר מבנק אחד, שהוא היה לקוחו הרבה זמן, לבנק אחר, ואנחנו לא מדברים על אנשים שיש להם כסף, כי מי שיש לו כסף אין לו בעיה לקבל אשראי. אנחנו מדברים על כ-75%-70% ממשקי הבית בישראל שאין להם פיצול בטוחות, אין להם ריבוי בנקים ולא ריבוי חשבונות. כאשר אדם כזה עובר מבנק אחד לאחר קשה לו מאוד להעביר את הבטוחות שלו איתו. בטוחות: כלומר, חשבונות חיסכון, קופות גמל וכיוצא באלה. קשה לו להעביר אותם, כעניין שבעובדה, קשה ויקר.

כאשר הוא עובר מבנק אחד לאחר הוא עובר מסטטוס של לקוח מוכר וידוע – שהוא ואולי אביו היו לקוחות בבנק הזה הרבה זמן, לקחו הלוואות, החזירו הלוואות, מכירים אותם – לסטטוס של לקוח חדש, שאיש איננו מכיר. המעבר הזה עולה כ-3% ריבית ריאלית, אם הוא בכלל יכול לקבל אשראי.

דבר שני, יש שורה ארוכה של שירותים פיננסיים שבלי דירוג אשראי למשקי בית איננה יכולה לקום ולהתקיים. מדובר בחברה כמו "אלפא" לדוגמא. אם תרצו לחפש את הסיבות לקשיים שהיא נתקלה בהם בחדירה לשוק, אחד הטעמים העיקריים שבכך, הטעם העיקרי בהנפקת כרטיסים – היעדר דירוג אשראי למשקי בית. אם אדם רוצה לקבל כרטיס אשראי מחברה כמו "אלפא" הוא צריך להציג נתוני אשראי, ואין נתוני אשראי בשום מקום חוץ מאשר בבנק שלו, והבנק איננו חייב לתת אותם לאיש וגם לא מתכוון לעשות את זה.

דבר שלישי, כאשר אנחנו בוחנים יכולת התפתחות תחרות בבנקים מצד מוסדות פיננסיים זרים וגופים אחרים בתחום כרטיסי האשראי אנחנו יודעים, לדוגמא City bank הודיע שהוא הולך לעסוק ב.... קמעונאי וגם בוחן מתן כרטיסי אשראי ותחרות בתחום כרטיסי האשראי. הנסיון הזה נדון לכשלוש משום שאין לו מידע על הלקוחות והוא לא יוכל לתת להם כרטיסים, זולת לאותם 10% שתמיד מקבלים הכל כי יש להם כסף, וזה לגיטימי, ועליהם יש תחרות. אבל שוב, נתוני המערכת הבנקאית מלמדים שעל כ-3/4 ממשקי הבית במדינת ישראל כמעט אין תחרות בכלל.

דבר רביעי, כאשר אנחנו מסתכלים על התפתחות תחרות בין שירותי אשראי ועל מתן אשראי מצד הגופים הקמעונאים הגדולים: רשתות השיווק, תחנות הדלק – – –

היו"ר אברהם פרוז:

ד"ר תדמור, אל תמשיך. אנחנו יודעים את הדבר הזה, גם שמענו אותו בפעם הקודמת. אתה רוצה עכשיו להגיד לנו שאתה רוצה שיימסר גם מידע חיובי, אבל הממשלה לא מסכימה.

דוד תדמור:

אני בכל זאת רוצה לסיים את הדברים. נדמה לי שחשוב שזה יהיה רשום כי הדבר הוא מאוד כבד משקל. היכולת של גופים קמעונאים להפוך לגופים נותני אשראי ולהשתתף בתחרות הזאת היא פועל יוצא של דירוג אשראי. לכן אני חושב שצריך לברך על החוק הזה. הוא חוק טוב.

היו"ר אברהם פרוז:

אנחנו מברכים עליו כל בוקר.

דוד תדמור:

סעיף 16 כנוסחו החדש הוא סעיף רע. אני רוצה להסביר מדוע.

היו"ר אברהם פרוז:

אתה מציע שיהיה גם מידע חיובי.

דוד תדמור:

אני מציע שמצד אחד המנגנונים לפיקוח על הגוף שנותן מידע – ויש פה מנגנונים קשים לפיקוח – ישארו על מכונם. אני אפילו הייתי מציע עוד דבר אחד או שניים. יש פה דברים מרחיקי לכת שמצויים רק אולי בחוק אחד אחר במדינת ישראל, הוא חוק ההגבלים העסקיים, ואני חושב שמטעמים טובים. זה באמת דבר חשוב. אולי גם צריך להוסיף פה דברים נוספים: למשל, אחריות אישית על מנהלי התאגיד. יכול להיות שאנחנו צריכים לעשות מנגנון דומה לזה שקיים בחוק ההגבלים העסקיים, בפקודת התעבורה ובמקומות אחרים, כי הפיקוח צריך להיות דרמטי. אבל, לא יכול להיות שמטעמים של צורך בפיקוח וחשש מזליגת מידע נשפוך את התינוק עם המים.

מה שברגע זה הסעיף עושה הוא להתיימר להמציא את השוק מחדש. מה שסעיף 16 צריך לאפשר זה מה שחברות דירוג אשראי צריכות כדי לדרג אשראי, ולא מה שממשלה חושבת שהן צריכות, ולא מה שוועדה חושבת שהן צריכות. צריך להתיר לחברה לדירוג אשראי לקבץ את אותו מידע שהיא, ויותר חשוב מכך לקוחותיה, חושבים שצריך כדי לתת דירוג אשראי. אלא אם המידע הזה הוא במובהק מידע שפוגע פגיעה מיוחדת בפרטיות, שלא מקובל למסור כמותו, לא באמריקה, לא באירופה, לא באוסטרליה, לא בניו-זילנד, לא בסקנדינביה, לא בשום מקום, אז באמת צריך לדבר עליו. אבל אנחנו ממציאים כאן את הגלגל מחדש. אנחנו לוקחים שירות שקיים בעולם ואנחנו יודעים מה הוא צריך כדי לפעול ולהיות יעיל ואנחנו חושבים שאנחנו יודעים להגיד לו מה הוא צריך כדי לתת את השירות הזה.

אני מציע שבסעיף 16 יהיה כתוב, בחריגים ברורים, ושהחריגים יהיו כתובים, לא מה מותר אלא מה אסור. שיהיה כתוב שהגוף הזה, שמפקחים עליו משבעה כיוונים שונים ושאפשר להיכנס לו לחצרים ולקחת אותו על טפיו ומשפחתו ולשים אותם במקום אחר, שהגוף הזה יוכל לאסוף מידע שנחוץ לו כדי לתת את מה שהוא אמור לעשות: דירוג שירותי אשראי. אם יש חריגים ספציפיים – צריך לכתוב אותם. נגבה את זה בפיקוח חמור, קשה ואמיתי.

אני מסכים שזאת הצעת חוק ממשלתית, אבל אני גם שוחחתי עם שר התעשייה והמסחר, עם אנשי האוצר ועם בנק ישראל. אני רוצה להגיד שלכל הגופים האלה יש מחשבות והרהורים, כי הם לא היו אולי כולם מודעים להשלכה הכמעט דרמטית שיש לחוק הזה על התחרות בשוק הבנקאות, על השירותים הפיננסיים והקמעונאות. אני לא חושב שאנחנו צריכים להציב את המשק הישראלי במצב כל-כך רע שאנחנו נקבע את הבלעדיות של הבנקים על מידע לגבי הלקוחות, נקבע את היעדר התחרות בין הבנקים על משקי הבית, שהם כ-3/4 ממספר הלקוחות במדינת ישראל, נקבע את היעדר התחרות בין הבנקים לגופים פיננסיים אחרים ואת המונופול שיש לבנקים במתן אשראי. אני מציע לוועדה לא לאשר את הסעיף כמו שהוא.

אם הוועדה היום סבורה אחרת, אני גם מציע שאנחנו נדבר בינינו כנציגי הממשלה על העניין הזה.

היו"ר אברהם פרוז:

ד"ר תדמור, מה לעשות שזה הרי מקצה שיפורים. אלמלא הכנסת היתה מתפזרת יכול להיות שהחוק הזה

כבר היה בספר החוקים.

דוד תדמור:

לאו דווקא עם הסעיף כמו שהוא.

היו"ר אברהם פרוז:

באיזשהו מקום, גם את הנאום הזה שלך אני כבר שמעתי בפעם הקודמת.

דוד תדמור:

אבל תודה שהוא השתפר ...

נחום לנגנטל:

אני מבטיח לך שבקדנציה הבאה כשידונו בחוק הזה הוא יהיה אפילו יותר טוב ...

היו"ר אברהם פרוז:

דא עקא שגם משרד המשפטים וגם כל הנוכחים פה ללא יוצא מן הכלל היו נגד מה שלמעשה משתמע מדבריך, מה שנקרא "מידע חיובי".

דוד תדמור:

לא כולם. בואו נשמע. בואו נקיים עוד פעם דיון בממשלה.

היו"ר אברהם פרוז:

אני נמצא בכל זאת בדל"ת האמות של הצעת החוק הממשלתית, שהמסד הממשלתי יכול למשוך אותה. אם זאת היתה הצעת חוק פרטית אז הייתי יכול לעשות ככל העולה על רוחי. אם הממשלה רוצה להרחיב, אתם צריכים להחליט. זאת החלטה מאוד דרמטית להרחיב לגבי מידע חיובי.

דוד תדמור:

זה החלטה מאוד דרמטית לאסור את מסירת המידע החיובי. החוק הזה הוא לא רק מתיר. בהבל פה של התרה הוא אוסר את כל שאר העולם, שאיננו אסור היום.

היו"ר אברהם פרוז:

ד"ר תדמור, אני אהיה מוכן לשקול אפשרות להרחיב את החוק אם הממשלה תבוא ותאמר לי שגישתך העקרונית מקובלת והיא מוכנה שאני אכנס לזה.

דוד תדמור:

תן לנו הזדמנות ללבן את זה.

היו"ר אברהם פרוז:

נטיית ליבני, ללא האילוצים, היא ללכת בהרחבת המידע השלילי עד קצה גבול היכולת ולא ללכת על מידע חיובי.

דוד תדמור:

אולי אדוני יקים שירות אשראי כזה בעצמו, כי אף אחד אחר לא ירצה לעשות את זה.

טנה שפניץ:

בואו ננסה.

דוד תדמור:

למה שננסה? האם נמציא במדינת ישראל את הגלגל מחדש של שירות אשראי מאובן?

היו"ר אברהם פורז:

ד"ר תדמור, אני קרוב לעמדתך יותר ממה שאתה חושב. אבל אני גם צריך לשקול מה עמדת המדינה שהגישה את החוק. יכול להיות שמשרד המשפטים, שהוא האבא והאמא של החוק הזה, יחליט שלאור העובדה שקיבלנו את עמדתך הם חוזרים ומושכים את החוק. אז מה עשינו?

דוד תדמור:

לא משרד המשפטים מחליט אלא הממשלה מחליטה.

היו"ר אברהם פורז:

הממשלה הגישה לי בחוברת כחולה הצעה שאיננה תואמת את עמדתך. אתה רוצה שתהיה רביזיה בעמדת הממשלה? אני מאחל לך כל טוב ובהצלחה. תיזום דיון. אם תבוא ועדת השרים לענייני חקיקה, אנשי הממשלה, ותגיד לי שעמדתך היא המקובלת – לא יהיו לך קשיים איתי. אחר-כך יכול להיות שיהיה לך קושי עם חברי כנסת אחרים.

דוד תדמור:

קויים על זה דיון במשרד התעשייה והמסחר.

טנה שפניץ:

אני רוצה להגיד משהו לסדר. ההצעה שעמדת על הפרק היא ההצעה הכחולה. אין על זה בכלל ויכוח ולא יכול להיות שום ספק. אם משרד האוצר וכל מיני משרדים מקיימים דיונים, זה מאוד מעניין, אבל אין לזה שום מעמד פה. עם זאת, לי אין שום בעיה להחזיר את הדבר לוועדת השרים לחקיקה ולדון בו. מה גם שעבר זמן רב.

זה לא נכון שאנחנו ממציאים את הגלגל. גם באותם מקומות שהחוקים היו יותר מרחיבים, הם נעשו בתקופה שהמיחשוב והחשש הגדול לחדירה העצומה הזאת בכלל לא היו אפשריים טכנית. אנחנו גם התעניינו בחוץ-לארץ ושמענו שיש כאלה שמצטערים על מה שהם עשו. אנחנו קוראים על הבעיות שיש להם. לא צריך שום דבר להשאיר לחברה פרטית, למה שהיא חושבת שהיא צריכה. זה דבר שלא נראה לי שיעלה על הדעת.

אנחנו היינו מעוניינים בכל זאת לדעת מה עמדת הוועדה כדי שאנחנו נוכל, אם נעשה עוד דיון פנימי – ואין שום סיבה לא לעשות את זה, אין לי שום בעיה – שנוכל להציג גם את עמדת הוועדה.

נחום לנגנטל:

לא בכל יום נופלת בחלקי הזכות לדבר בפני ד"ר תדמור, ובוודאי כשהיועץ המשפטי של בנק ישראל נמצא פה, עו"ד מונתג. מאחר ואתה גררת אותנו לשאלה מה הסיבות לכך שאדם איננו עובר בין בנקים או בין סניפים, אני רק אספר לך כאזרח פשוט – ואני הרי לא חושב שאני יותר מזה. אני מנסה כבר במשך 7–6 שנים לעזוב את הסניף שבו אני נמצא, את הבנק. כבר החליטו לי, כשמכרו לי את הבנק ואיחדו אותו עם בנק אחר, כבר סגרו לי את הסניף שבו הייתי. הם יכולים להעביר לי את הוראות הקבע מתי שהם רוצים אבל לא מתי שאני רוצה. אני מדבר על בנק שפעם קראו לו "בנק אמריקאי ישראלי". אני לא יודע מה קרה לו. אני עד היום רק רץ אחרי הזנב. כשהם רצו להעביר אותי סניף הם יכלו לעשות את זה אבל כאשר אני רציתי לעבור, לא הצלחתי. תאמין לי שזה רק בעיה ביורוקרטית.

אני רוצה לומר משהו ברמה האסטרטגית. החוק הזה בא להגן על ערך אחד והוא ההגנה בפני המציאות שבה תהיינה זליגות. כדי שלא תימצא במצב כזה אתה רוצה ליצור פה איזה מנגנון.

טנה שפניץ:

סליחה, זה לא נגד זליגות. זה פשוט למסור מידע לא נכון על אנשים ולגרור להם נזק.

נחום לנגנטל:

כלומר אנחנו כרגע דואגים לפרט. מצד שני יש דאגה אחרת לפרט. זה לא נלקח בחשבון בסעיף 16 בנוסח הנוכחי. התוצאה תהיה, בגלל שרק זה מה שיהיה במאגר המידע, שהוא לא יהיה רלוונטי ולא יהיה משמעותי. לכן צריך לעשות אותו כמה שיותר רחב. ככל שיעשו אותו יותר רחב כך נוכל להגן על הציבור היותר רחב. גברת שפניץ, אנחנו מכירים את זה במסגרות שבהן יש דיון, כשתמיד מביאים את אותו מקרה שולי, שקורה אחת למאה שנים, איזה אלמנה עם 9 ילדים שיש לה איזה בעיה. ואז אומרים: מה תגיד על כזה דבר? ואז כתוצאה מזה 6 מיליון אזרחים נפגעים. אני חושב שהערך בדיון על אותה אחת הוא ערך חשוב ביותר, אבל זה מה שמר דוד תדמור קודם אמר, זה שפרכת התינוק עם המים. כי אז יש לך 6 מיליון אזרחים אחרים שלא יכולים להתנהג בחיים עסקיים עכשוויים, של שנת 2001, בלי אותם דברים שאנחנו צריכים לאפשר להם.

אם את רוצה להגביר את המידע, אם את רוצה להוסיף עוד אחריות אישית, כל מה שאת רוצה אני מוכן לעשות כדי שבאמת יהיו דברים שהם אמיתיים ושלא יהיו נתונים שקריים. אבל בואי תיתני לכל המידע לצאת החוצה ולהיות חשוף. זאת האפשרות היחידה כדי שבנק קטן אולי יוכל יום אחד להפוך להיות בנק בינוני, ואולי בנק בינוני יוכל להיות לבנק גדול יותר. זה חלק מהעניין, כדי שתוכל להיות איזה תזוזה במערכת הזאת. אם לא נעשה את הדבר הזה אני חושש שאנחנו פשוט נפטר כדאשתקד והתוצאה תהיה שבאמת נגן באמצעות המנגנון הזה על הדברים האלה. כל מי שבגיל 16 הצליחו לשכנע אותו לפתוח חשבון בבנק, אולי בגלל שאבא שלו אמר לו לפתוח שם את החשבון, שם הוא גם יותיר את העזבון שלו לאחר מותו.

ברמה הטקטית: חבר הכנסת אברהם פורי, אתה הרי אדם אחראי, בגלל זה נתנו לך להיות יושב-ראש הוועדה. אני הרבה פחות מזה. אשר על כן אני אומר כך: אתה באמת תדון ותעשה מה שהצעת החוק הממשלתית אומרת לך. אתה צריך לשתף פעולה עם הממשלה. אני אניח את ההסתייגויות. שיידעו כולם בממשלה שתהיה הסתייגות במובן הנגטיבי של הדברים.

אני יודע איך המערכת הממשלתית עובדת. היא תצטרך עכשיו לבחור אחת משתיים: או שהיא תתחיל לחשוב באופן אחר קצת איך היא מגישה לנו את הצעת החוק, או שהיא תבין שהיא תצטרך למשוך אותה. אם הדבר הזה יגיע למליאה אני מעריך שחברי הכנסת יתמכו כאן במובן הרחב ביותר, כמו שאתה בסתר לבד חושב. לכן זאת תהיה אפשרות הבחירה בפני הממשלה: האם היא רוצה את ההצעה שתעבור במליאה בניגוד לעמדתה, עם ההסתייגויות שלי, או שהיא רוצה לתקן קצת את הצעתה. בכך לדעתי יהיה קצת יותר שמן במדורה הזאת.

היו"ר אברהם פרוז:

לסדר הדין: אפשר שאנחנו נבזבז כמה שעות טובות על השאלה שהעלה ד"ר תדמור, אם צריך רק מידע נגטיבי או גם מידע פוזיטיבי. אני כבר הייתי בסרט הזה ואני קצת עייף מלשמוע את אותם טיעונים פעם נוספת. הנקודה היא מאוד פשוטה. אני אומר את זה לנציגי הממשלה. יש שלוש אפשרויות: (1) שהממשלה תאמר: מה שהכנסת תחליט מקובל עלינו, לא נמשוך את החוק גם אם תחליטו להרחיב אותו. (2) הממשלה תאמר: קיבלנו את עמדתו של מר תדמור ואנחנו תומכים בהרחבה. (3) הממשלה תאמר: אנחנו חוזרים לעמדת המוצא, אנחנו רוצים רק את האינפורמציה השלילית.

טנה שפניץ:

או אינפורמציה שלילית מורחבת.

היו"ר אברהם פרוז:

למה אני אומר את זה? אין לי טעם, אני אומר גם לך, חבר הכנסת נחום לנגנטל – אני, אגב, קרוב לעמדתך הרבה יותר ממה שאתה חושב, וגם לעמדתו של מר תדמור. אני בעד הגישה האמריקאית.

טנה שפניץ:

זה גם לא הגישה האמריקאית.

נחום לנגנטל:

נכון שמר דוד תדמור קצת מגזים, כהרגלו.

היו"ר אברהם פרוז:

אני חושב שאנחנו צריכים לעשות רשימות שחורות של גנבים כי זה עוזר לטובים. ככל שידועים יותר על הגנבים אז הפרמיה שהטובים משלמים יותר קטנה.

אתי בנדלר:

רשימות שחורות – זה כלול. השאלה היא האם כשאני הולכת לקנות מקרר צריך גם לדעת כמה מגרשים יש לי.

דוד תדמור:

כשתרצי הלוואה מהבנק תקבלי הלוואה יותר זולה ממי ש – –

(כולם מדברים ביחד)

היו"ר אברהם פרוז:

אני לא מעוניין לעשות ויכוח ענייני. מה הבעיה שלנו, חבר הכנסת לנגנטל? גם אם אתה ואני נהיה פה ברוב בוועדה, אם הם יחליטו למשוך את הצעת החוק אז בזבזנו את הזמן. אם הם יחליטו שהם מוכנים להשאיר את זה לשיקול דעתנו והם לא ימשכו את החוק בכל מקרה, אם הם יעבירו את הכדור לכנסת ואנחנו נקבל החלטה, זה גם מקובל עלי. לכן אני רוצה שהמדינה תודיע לי אחד משלוש: (א) האם אתם דבקים בעמדתכם, שהמאגרים יהיו רק לגבי מידע שלילי (ב) בהנחה שהכנסת תחליט להרחיב, האם אתם אז תמשכו את החוק או לא? אם אתם תודיעו לי שאז

אתם מושכים את החוק אז אני לא אתקדם. אין לי ברירה, ידי כבולות.

טנה שפניץ:

אתה תתקדם עם כמה שמוכנים להתקדם, ואחר-כך יהיו הסתייגויות.

היו"ר אברהם פורז:

אם העניין הזה ביניכם הוא ייהרג ובל יעבור אז גם בכל שלב של הדיון, אפילו בשלב שעברה הסתייגות בקריאה שניה תוכלו למשוך את החוק. נניח שאנחנו נאמץ את העמדה שבמאגרים תהיה רק אינפורמציה שלילית, וחבר הכנסת נחום לנגנטל, בעזרתו של מר תדמור ובעזרת היועצת המשפטית של הוועדה, שגם היא חייבת לעזור, ינסח את זה גם על אינפורמציה חיובית, אם בשלב של הקריאה השניה תגידו שאם התקבלה ההסתייגות הזאת אז אתם מושכים את הצעת החוק – אז אין טעם. לכן אני רוצה שתודיעו לנו: או שאתם תומכים בעמדתו של ד"ר תדמור, או שאתם מוכנים להשאיר את זה לשיקול דעת של הכנסת, או שאתם דבקים בעמדתכם שיהיה רק מידע שלילי.

טנה שפניץ:

האם אפשר לדעת מה עמדת חברי הכנסת הנוכחים?

היו"ר אברהם פורז:

אני בעד עמדתם של ד"ר תדמור וחבר הכנסת לנגנטל.

טנה שפניץ:

חבר הכנסת לנגנטל הוא לא בעד מידע חיובי לחלוטין. האם באותה הזדמנות שאתה קונה אצל גרינברג גם יידעו כמה מגרשים יש לך וכדומה?

אתי בנדלר:

זה הרחבה אדירה.

דוד תדמור:

הוא לא חשוף. סליחה, זה לא נכון. העסק שמקבל את דירוג האשראי לא מקבל את המידע שמכוחו הדירוג נעשה בשום פנים ואופן. הוא לא מקבל שום מידע ספציפי. את זה צריך לאסור בחוק. הוא מקבל רק את הדירוג.

נחום לנגנטל:

הוא יידע אם אני +A או -A.

אתי בנדלר:

זה לא מה שכתוב בהצעת החוק. השאלה היא האם אני רוצה ש-4 חברות שנותנות אשראי יידעו כמה נכסים יש לי. אני לא רוצה את זה. אני לא נכנסת לוויכוח הלגיטימי. אתה יודע מה דעתי על המידע החיובי ואני לא אכנס לזה כרגע. עמדתו של ד"ר תדמור יצאה מהנחה שיוקם מנגנון פיקוח מאוד מאוד הדוק כתנאי לכך שניתן יהיה לאסוף מידע מאוד רחב, כפי שהוא מציע. אנחנו צריכים לזכור, ד"ר תדמור בא מעמדה שיש לו את הרשות להגבילים עסקים, שיש לה כבר איזה רקורד, היא אספה כבר איזה ניסיון מצטבר בהפעלת פיקוח. אין היום מנגנון ממשלתי קיים להפעלת החוק הזה. זה דבר שצריכים לבנות מהתחלה. השאלה היא, בד בבד עם הדיון בהרחבת המידע שניתן

יהיה לאסוף, איך אנחנו מבטיחים פיקוח כל-כך יעיל כפי שמציע ד"ר תדמור.

היו"ר אברהם פורי:

אנשי הממשלה צריכים לחזור אלינו ולהגיד לנו מה הם רוצים.

טנה שפניץ:

תגיד לנו מה עמדתך.

דוד תדמור:

היא רוצה לדעת – אם הממשלה תשאיר את זה בידי הוועדה – מה הוועדה תגיד.

היו"ר אברהם פורי:

אם אתם תסכימו שיש גם מידע חיובי, נדון בו לגופו, איזה מידע חיובי כן ואיזה מידע חיובי לא. עד כה עמדתכם המוחלטת היתה שמותר רק מידע שלילי, רק עבירות שהאדם ביצע. אי אפשר יהיה למסור על מישחו שהוא לקח עד היום 6 הלוואות והחזיר את כולן בזמן. זה בעיניכם יהיה מידע שלא ראוי להימסר.

טנה שפניץ:

אני לא רוצה שיידעו בכלל שלקחתי הלוואות.

היו"ר אברהם פורי:

אם אתם מוכנים ללכת גם על מידע חיובי ואתם לא תמשכו את החוק, אז אנחנו נשקול פה, בדיאלוג בינינו. אני הרי לא אומר כל מידע, כל דבר. אם אתם תאמרו שאתם לא מוכנים לשום מידע חיובי אז חבל לי להיכנס לזה.

אלי מונתג:

יש כאן אי-הבנה מוחלטת לגבי ההצעה של ד"ר תדמור. הוא מדבר על דירוג ואילו בחוק מדובר על מידע.

אתי בנדלר:

זאת הערה מאוד חשובה.

טנה שפניץ:

אם היינו מרחיבים את המידע השלילי, עד איפה היית הולך?

היו"ר אברהם פורי:

את זה אתם תיכף תיראו.

לסדר הדברים, אני מציע שאתם תעשו בדיקה בתוך הממשלה ותחזרו אלינו עם 3 תשובות: האם אתם מוכנים רק למידע שלילי, או שאתם משאירים את זה לשיקול דעת הכנסת, או שאתם מוכנים גם למידע חיובי, ואם כן מה. במקביל אני אתקדם בחקיקה לפי הנוסח הכחול בהנחה שאתם לא מוכנים להרחבה מעבר. אשמח מאוד אם יהיה מעבר לזה. גם לא איכפת לי שתגידו לי שאתם דבקים בעמדה הזאת אבל לא תמשכו את החוק ואתם משאירים

את זה לשיקול דעת הכנסת. אין לי טעם להיכנס לעבודה מאומצת בניסוחים אם בסוף אתם תמשכו את החוק.

אנחנו עכשיו נקרא את כל הסעיפים של האישור, מה מותר לאשר. אני אשמע הערות על כל הסעיפים. כל אחד ידבר על איזה סעיף שהוא רוצה. אחר-כך אני אעבור סעיף, סעיף ואנחנו חברי הכנסת נחליט.

דוד תדמור:

אולי כדאי להמתין עם הדיון על סעיף 16 ולעבור לשאר הסעיפים.

היו"ר אברהם פורז:

הסעיפים האחרים הם לחלוטין טכניים. הרי זה ברור שהסעיפים האלה יהיו המינימום, זה הרף התחתון. אם אחר-כך תירצו להוסיף עליהם עוד, נוסף עוד. תנו לי לנהל את השיבה לפי דרכי וגם אם אני טועה, תנו לי.

אלן זיסבלט:

16(א) דוח אשראי יכלול רק את המידע המפורט להלן:

(1) מידע בדבר פשיטת רגל של הלקוח, כפי שייקבע בתקנות;

אתי בנדלר:

האם התקנות האלה יהיו טעונות אישור ועדת כנסת? זאת שאלה לגיטימית, או שהוא יעבור הלאה?

היו"ר אברהם פורז:

השאלה היא לגיטימית, ובכל זאת שיעבור הלאה. אגיד לך למה. אני לא רוצה בכלל תקנות. מידע על פשיטת רגל לא צריך להיות בתקנות. אם יהיו תקנות, הן יאושרו בוועדת הכלכלה של הכנסת.

אלן זיסבלט:

2) מידע מלשכות הוצאה לפועל, כפי שייקבע בתקנות;

נחום לנגנטל:

מה זה "מידע מלשכות הוצאה לפועל"?

אתי בנדלר:

הכוונה לסוג מידע. זאת אומרת, תביעות מזונות לא יכללו במידע הזה למשל.

טנה שפניץ:

אדם שמשלם מזונות כראוי, הוא גם במאגר המידע בלשכות הוצאה לפועל, והוא לא צריך להיכנס כאן.

דוד תדמור:

אז את בעד מידע חיובי.

טנה שפניץ:

לא. הוא לא יהיה בפנים. הוא יהיה מחוץ לחוק.

אלן זיסבלט:

"(3) מידע בדבר היות הלקוח לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור, כמשמעותם בחוק שיקים ללא כיסוי, התשמ"א-1981.

(ב) (1) דוח אשראי הכולל מידע כאמור בסעיף קטן (א)(1) ו-(2) לא יכלול מידע הקודם למועד מסירת הדוח ביותר משלוש שנים; הוראת פסקה זו לא תחול על מידע בדבר פשיטת רגל, אם הלקוח פשט את הרגל יותר מפעם אחת;

(2) דוח אשראי הכולל מידע כאמור בסעיף קטן (א)(3) לא יכלול מידע שחלפה לגביו תקופה של שלוש שנים מיום תחילת תקופת ההגבלה של לקוח מוגבל או לקוח מוגבל חמור, לפי העניין.

(ג) דוח אשראי יכלול הערה לפי הוראות סעיף 25(ג).

היו"ר אברהם פורז:

גברת שפניץ, מאחר שהפניתי מספר שאלות לממשלה, אני גם רוצה לשאול את הממשלה: מדוע הנוסח החדש הזה, שבו השמטתם את סעיף קטן 16(ב) המקורי, האומר ש"שר המשפטים רשאי לקבוע בתוספת, באישור ועדת החוקה חוק ומשפט של הכנסת, מרשמים נוספים הנערכים לפי כל דין שמהם ניתן יהיה למסור מידע"?

טנה שפניץ:

זה פשוט כי הוועדה ביקשה. לדעתי זה חבל ולא צריך להשמיט את זה.

היו"ר אברהם פורז:

זאת אומרת, אתם מסכימים שבעצם למעשה הרשימה איננה סגורה.

טנה שפניץ:

אבל רק לגבי מרשמים. שים לב, שלא תהיה טעות. היום זה בנוי על מרשמים רשמיים ואחראיים ואם יש נזק הם גם יכולים לפצות. לכן שר המשפטים יוכל להוסיף מרשמים.

היו"ר אברהם פורז:

רבותי, הדיון פתוח עכשיו להערות על כל הסעיפים. נעשה סבב של דוברים.

טנה שפניץ:

חבר הכנסת פורז, יש לנו הרחבה מסויימת. האם אתה מוכן שאני אומר אותה ואנשים יוכלו להתייחס גם אליה? ההרחבה אומרת כך: לגבי איסוף – אפשר יהיה לאסוף גם מידע שיש פיגור של 90 ימים, זאת אומרת, לא אם אתמול הלכתי לגרינברג ובסוף יצאתי בלי המוצרים ולכן הצ'ק שלי לא מכובד אלא רק אם הפיגור הוא של 3 חודשים.

היו"ר אברהם פורז:

אם הצ'ק חזר אז את רוצה שתצויין הסיבה למה הוא חזר?

טנה שפניץ:

אני לא רוצה שתפורט הסיבה להחזרת הצ'ק. אני רוצה שאם יהיה מקרה שאני אלך כעבור 3-4 ימים ואשלים אותו אני בכלל לא אכנס למאגר. לכן צריכה להיות איזה תקופת פיגורים, שבה יכולים דברים להתברר, כי יש גם סכסוכים לגיטימיים.

היו"ר אברהם פורז:

איך הוא הגיע בכלל לכך שהצ'ק לא נפרע?

טנה שפניץ:

תיכף נגיע לזה. אני פשוט מציגה עכשיו את הדברים. אנחנו מציעים שזה יהיה פיגור של 3 חודשים, זאת אומרת שאם היה שיח ושיג בין הצדדים והוא הסתדר, זה לא יכנס למאגר.

מקורות המידע שמהם יוכל לאסוף יהיו מקורות מידע מוסמכים. לא מכל מכולת או מכל מקום שמנהל את הדברים שלו כפי שהוא מנהל ונותן לי אינפורמציות. אחרת יתכן בשכונה השכן של מישהו לא מצא חן בעיניו ולכן הוא ידווח עליו שהוא לא פרע לו את החובות.

אתי בנדלר:

מה זה "מקור מוסמך" לצורך העניין הזה?

טנה שפניץ:

למקור מוסמך יהיה גודל מחזור מסויים – ובעניין זה אנחנו מוכנים לשמוע הצעות – והוא ינהל את העסק שלו שעונה על הדרישות של רשומה מוסדית בחוק המחשבים. זה חל היום על הרבה מאוד גופים: שהוא רושם בסמוד, שהוא מנהל את זה באופן ממוחשב וכיוצא בזה. הוא יוכל גם לקבל מידע מבנק למשכנתאות.

היו"ר אברהם פורז:

ומבנק אחר?

טנה שפניץ:

מבנק אחר לא. כי יש יחוד לבנק למשכנתאות.

נחום לנגנטל:

ושם רק מידע שלילי או חיובי?

טנה שפניץ:

זה רק מידע שלילי, לגבי פיגור בתשלומים. אם הוא מפגר בתשלום המשכנתה אפשר לאסוף את זה.

עכשיו אני מגיעה לשאלה מה אפשר לאסוף. אפשר יהיה למסור מידע כשבנק הגיע למסקנה שהוא צריך

לשלוח התרעה בכתב, "כשמסר התאגיד הבנקאי על כוונה לנקוט הליכים לגביית החוב וגם חלפו 90 ימים". זאת אומרת, אם הבנק מגיע למסקנה שהאיש הזה לא משלם, אפשר להכניס את זה למאגר.

בנוסף לזה אפשר יהיה למסור גם על פיגור בתשלומים ממקור מוסמך, מבעלי עסקים יותר גדולים, שמנהלים את העסק שלהם בצורה מסודרת, אם עברו 90 ימים, ובלבד שזה בא מ-3 מקורות נפרדים. אנחנו מחפשים אינדיקציה שהאיש לא היה יכול לשלם. לא שהוא שכח או שהיתה בעיה רגעית, אלא מי שבאופן עקבי לא משלם. ולכן, אם זה בא מ-3 מקורות אז העניין יותר ברור. זה נכנס למאגר בדרך כלל בלי ואותם שמות יכולים להופיע כמה פעמים. לכן אלה מין אמצעי בקרה שהגענו לאיש הנכון ושאינו לגביו טעויות זיהוי – מה שמאוד חשוב – ושיש בזה עקביות מסויימת באי-הפרעון. אני אעריך אם כדאי לי לעשות עם איש כזה עסקים. זאת אחת ההצעות שלנו להרחבה.

נחום לנגנטל:

אני מבקש הבהרה לגבי מה שאמרה גברת טנה שפניץ כעת. לקבל את הנתון שהנ"ל לווה באחד המקומות משכנתה ולא נרשמה לגביו שום הערה על פיגור בהחזרים, זה לדעתך דבר שלא צריך להיכנס למאגר?

אלן זיסבלט:

זה שהוא לקח 3 הלוואות ולא פיגר בתשלומים, זה מידע חיובי.

טנה שפניץ:

נקודת המוצא היא שאוספים פה מידע על אנשים בלי הסכמתם. אני בכלל לא רוצה שיידעו שלקחת משכנתה. אם אני בסדר אני לא צריכה להיכנס לשום מאגר. אני לא צריכה שיידעו עלי כלום.

נחום לנגנטל:

כאשר ישאלו בבנק האם מר נחום לנגנטל פיגר בתשלומי משכנתה, תהיה תשובה שהוא פיגר.

טנה שפניץ:

אתה לא שואל בבנק אחד. אתה שואל במאגר.

נחום לנגנטל:

אבל לפני זה החברה שיצרה את המאגר שאלה את הבנקים האם מר נחום לנגנטל פיגר בתשלום משכנתאות. אומרים לו: לא.

היו"ר אברהם פרוז:

היום אסור להם למסור את זה.

נחום לנגנטל:

אם אומרים: כן, מר נחום לנגנטל פיגר 3 פעמים – לא משנה כמה שנחליט, זה כבר פרטים – אז זה ייכנס למאגר. ואם אומרים: לא פיגר – – –

טנה שפניץ:

אז זה לא נכנס, כי אני בסדר. אני פורעת כל הזמן בסדר ואני לא צריכה להיות בשום מאגר. אני לא רוצה להיות במאגר בלי הסכמתי. אם זה כל-כך חיובי אז קרוב לוודאי שאני אמסור את זה בצורה רצונית. אני אגיד לך שאני רוצה ממך הלוואה ואציע לך לגשת לבנק שלי, לברר ולראות שאף פעם לא פיגרתי בתשלומים. למה אני צריכה להיות במאגר לגבי הדבר הזה?

אתי בנדלר:

כאשר במאגר יאמרו שאני לא פיגרתי זה גם לא אומר אם לקחתי הלוואה או לא. אני לא רוצה שיידעו שלקחתי הלוואה. זה כבר לא "האח הגדול". זה "האחים הגדולים".

אלן זיסבלט:

יש להניח שכאשר תיפנה למאגר הזה יגידו לך שאין להם כל רישומים על מבקש ההלוואה. לא יגידו שהוא שילם בזמן, אין להם מושג אם בכלל הוא לקח הלוואות אחרות. אתה תוכל לדעת לפחות שאין אינפורמציה שלילית.

נחום לנגנטל:

אני מבקש לשאול עוד שאלת הבהרה אחת. אם נניח נבוא ונאמר שנתונים החיוביים יהיו בידי החברה, הרי כאן אין ברירה, החברה ששואבת נתונים לגבי כל אדם במדינת ישראל יכולה – – –

אלי מונתג:

היא לא שואבת מידע מכל גורם בישראל.

טנה שפניץ:

היא לא תקבל מידע חיובי.

היו"ר אברהם פורי:

נכון לרגע זה היא לא יכולה לקבל אינפורמציה.

אתי בנדלר:

השאלה היא האם אתה מחייב את כל הגורמים במשק למסור לה את המידע.

נחום לנגנטל:

אם שואלים את הבנק לגבי מר נחום לנגנטל, אחרי שיתקבל החוק הבנק כן יהיה חייב למסור מידע שלילי.

אלי מונתג:

החוק ייתן אפשרות למסור אינפורמציה שלילית אבל זה מידע שזורם מהבנק לחברה. לא שהחברה שואלת את הבנק. הבנק יזרים לחברה מידע על כל מי שנמצא בפיגור. החברה תיצור לעצמה את המאגר, כך שכאשר יבוא אליה לקוח היא תוכל לתת לו מידע מהמאגר, לומר האם יש אצלה רישום. החברה לא תקבל מהבנק שום מידע אחר.

היו"ר אברהם פורי:

היא תקבל מידע מ-10 בנקים לגבי האנשים המפגרים בתשלומיהם.

נחום לנגנטל:

אם אני רוצה לקחת הלוואה, אז אני יכול ללכת לבנק שלי ולומר שאני מרשה לבנק לפתוח את התיק שלי, אפילו מבקש מהבנק שייפתח את התיק שלי כדי להראות את מה שקורה.

היו"ר אברהם פורז:

את זה אתה יכול לעשות גם היום.

דן קרני:

הבעיה היא שהיום הבנקים הגדולים לא נותנים את זה. כשיבוא בנק קטן וישאל הוא לא יקבל את המידע הזה.

נחום לנגנטל:

אם אני מבקש בעצמי, באופן רצוני, אז חייבים לתת את זה. נכון? או אולי לא חייבים?

דן קרני:

לא חייבים.

אלי מונתג:

זה לא עניין של חוק. זה עניין של החוזה בין הבנק לבין הלקוח.

היו"ר אברהם פורז:

אם אני אבוא היום לבנק ואבקש שייתן אישור שלקחתי הלוואות ופרעתי אותן, האם הוא יהיה חייב לתת לי?

אלי מונתג:

אני חושב שכן אבל אני חושב שלא צריך להיות חוק מפורש בשביל זה.

טנה שפניץ:

אף בנק לא חייב למסור את המידע.

נחום לנגנטל:

יכול להיות שבעקרון נוכל לבוא ולומר שהמאגר הזה יהיה דרך הדבר הנגטיבי אבל רק לשלב ביניים וצריך למצוא את הדרך לדבר הפוזיטיבי. ואז אם אדם ירצה לחשוף באופן רצוני, כשהוא הולך לגרינברג לקנות מקרר שיידעו מה רכושו, כן יהיה מקום אחד שבו אפשר יהיה לתת עליו חוות דעת אמיתית. לא טוב שנשלול את האפשרות של אותו אדם להשתמש באמצעי התחרות בין הבנקים.

אלי מונתג:

כשאתה הולך לגרינברג לקנות מקרר ואתה רוצה לשכנע שאתה אדם שיש עליו מידע חיובי, אתה לא צריך את החברה הזאת. תלך למי שהיו לך עסקים איתו ותבקש ממנו את אותו מידע חיובי שאתה חושב שיש אצלו.

נחום לנגנטל:

נניח שאדם התנהג מצויין עם בנק לאומי, שם הוא ניהל חשבון חצי רדום, לא של העסק, אך היו לו בעיות עם בנק הפועלים ואין סינכרוניזציה. ואז יכול לקרות מצב שאותו אדם יגיד: קחו את חוות הדעת מבנק לאומי.

קריאה:

אבל אותו גרינברג, אם זה חשוב לו, יכול ללכת גם למאגר המידע ולראות מה קרה בבנק הפועלים.

היו"ר אברהם פרוז:

רבותי, עכשיו אנחנו פותחים את הנושא לדיון ולשמיעת הערות. כל אחד יקבל 2 דקות.

נחום ביטרמן:

אני היועץ המשפטי הראשי של בנק לאומי. אני רוצה להגיד כמה מילים במסגרת הזמן שהוקצה. בנק לאומי מתנגד להרחבת המידע, בוודאי לגבי המידע החיובי אבל גם לגבי הרחבת המידע השלילי. זה מזכיר לי, אני הייתי בצופים הרבה שנים כשהייתי צעיר ושם ידוע שהצופה צריך לעשות מעשה טוב כל יום, אז הוא מעביר את הזקנה את הכביש גם כשהיא לא רוצה. זה אולי מתייחס למידע החיובי. אם הלקוח רוצה שימסרו את המידע עליו אין שום בעיה, אבל עובדה שהלקוח לא רוצה. לפני זמן מה חברות כרטיסי האשראי היו מפיצות בדיוור ישיר כל מיני אינפורמציות. באו אליהם בכל מיני טענות כי אנשים לא רצו לקבל את זה לתיבת הדואר שלהם. זאת אומרת, הלקוח גם לגבי מידע חיובי לא מעוניין להופיע במאגרים, וגברת טנה שפניץ הזכירה את זה קודם, והוא לא מעוניין שידברו עליו. אם הוא צריך משהו, אם הוא מתקשר עם ספק, אם הוא עושה עסק – יש לנו מחלקת מידע בבנק לאומי ולקוחות טובים באים ומקבלים מאיתנו. יש נוסח ספציפי, ואנחנו במחלקה המשפטית מתעסקים הרבה בנוסח הסטנדרטי הזה.

היו"ר אברהם פרוז:

האם אתה יכול להביא לנו דוגמא של איזה מסמך אתם מוציאים?

נחום ביטרמן:

אני אביא לפעם הבאה דוגמא, אין בעיה, או שאני אשלח את זה בפאקס לוועדה, אפילו כמה דוגמאות. זה לגבי המידע החיובי. כשהלקוח רוצה הוא נותן את הסכמתו ואין שום בעיה, אם הוא מתקשר עם ספק וכולי.

לצערי לא הייתי פה בישיבות קודמות וייתכן שדיברו על זה אבל אני רוצה לומר עוד משפט גם לגבי הרחבת המידע השלילי. המטרה של הצעת החוק, והיא כתובה גם בדברי ההסבר להצעת החוק, היא למנוע הכשלה – לפני עיוור לא תשים מכשול – כדי שכל מיני נוכלים ורמאים לא יכשילו אחרים. כך אני הבנתי את זה. אני לא מדבר על המטרה שד"ר תדמור הזכיר, לעודד את התחרות. אני רוצה להגיד על זה משהו. גם לקוחות שפיגרו בתשלום, אפילו 3 פעמים, ואפילו אלה שכתבו להם מכתב של התרעה לפני משפט, הם עדיין אנשים ישרים, רובם ככולם. יש להבחין בינם לבין נוכלים שרוצים לרמות ספקים אחרים. גם לגבי אלה, המידע הזה עדיין לא אומר שהם הולכים לרמות ולכן צריך לחשוף אותם. הם לא רוצים שיחשפו אותם. גם זאת בעיה.

גם לא צריכים לשכוח שישנה בישראל סודיות בנקאית. לא צריך פתאום לעבור מקיצוניות אחת לקיצוניות שניה. אם תבדקו היום תיראו שהחריגים שיש בסודיות בנקאית, ויש חריגים, הם בדרך כלל באמת בשביל לתפוס רמאים וגנבים: חקירות משטרה וצווים של בית-משפט, שוטר-חוקר וכולי. את זה אפשר להבין. אבל לא כדי למסור

מידע על אנשים שלא רוצים בכך, שאין סיבה חוקית אחרת למסור לגביהם מידע. גם תושבי חוץ, אפילו שזה לא נוגע לעניין, יתחילו לראות שנפרצה הדלת של הסודיות הבנקאית וזה יכול להשפיע גם על השקעות בארץ.

דן קרני:

אני מייצג את הבנק הבינלאומי. אני רוצה להגיד לגברת שפניץ שהראיה הניצחת שצריך מידע חיובי היא זו, שחברי כאן מבנק לאומי הוא נגד החוק, וחברי כאן מבנק הפועלים, אם ירצה לדבר אחר-כך, גם כן יהיה נגד, ועומד הבנק הקטן ואומר שהוא רוצה – – –

יוסף אריה:

אני שומר על זכות השתיקה.

חנה הופנונג:

גם בנק דיסקונט תומך בעמדה של הבנק הבינלאומי. אני אתן למר קרני את שתי הדקות שלי. אנחנו בגדילה וצמיחה ואנחנו חושבים שצריך בצדק להגדיל את המידע.

דן קרני:

אני רוצה לספר לגברת שפניץ ולגברת בנדלר שלבנקים הגדולים היום יש את המידע החיובי המלא, כולל המגרשים וכל היתר. כאשר מישהו רוצה, אולי לא לקנות מקרר אבל לקנות אשראי – וד"ר תדמור אמר כל-כך נכון לגבי הכשלון של "אלפא קארד" – אז צריך לדעת גם את המידע החיובי. אי אפשר יהיה ליצור תחרות בנושא של אשראי – אני כבר לא מדבר בין הבנקים, אלא בכלל – אם לא יהיה את המידע החיובי הזה, כאשר המידע החיובי הזה מוחזק בידי המונופולים הבנקאיים הקיימים. יש להם היום מידע חיובי לגבי 90% ממשקי הבית במדינת ישראל. אני עובד הבנק הבינלאומי אך הייתי פעם לקוח נאמן של בנק הפועלים, שיש לו את כל המידע החיובי לגבי.

אביעד ויסולי:

את כל המידע החיובי? אין לו מידע לגבי בנקים אחרים אלא רק לגבי הלקוחות שלו.

טנה שפניץ:

האם ביקשתם את המידע מהלקוחות והם לא היו מוכנים לתת אותו?

דן קרני:

בדיוק כך. בזה אני מגיע לנקודה הבאה שחברי הציג כאן. אני חושב שהוא לא מדייק, לא מפני שהוא לא רוצה לדייק אלא מכיוון שהעובדות בשטח לא באמת ידועות לו. כאשר באים ומבקשים מידע מהסניפים ורוצים להעביר את זה לסניפים אחרים לצורך מעבר מסניף לסניף, כפי שאמר חבר הכנסת לנגנטל, יש בעיה בקבלת המידע הזה, קבלת המידע החיובי. יש בעיה ללקוח שרוצה לעבור מבנק לבנק לקבל את המידע מהבנק הקודם, כשהבנק הקודם יודע שזה לצורך מעבר מבנק לבנק, או שזה לצורך למשל קבלת כרטיס אשראי בחברת אשראי אחרת.

אביעד ויסולי:

זה בחוק הבנקאות, אבל לא צריך להטביע את התינוק יחד עם זה.

דן קרני:

אם אנחנו רוצים שהחברות הללו תהיינה באמת חברות רלוונטיות, שהגופים שצריכים להשתמש בשירותים

ויכולים לשלם עבור השירות הזה אכן ישתמשו בו, צריך גם להכניס מידע חיובי. אני כבנקאי מוכרח להגיד שאני בטוח לחלוטין שהמידע, בוודאי על-פי סעיף 16 בנוסחו הנוכחי, הוא לא רלוונטי בכלל. פשוט אף אחד לא יקנה את המידע הזה. החברות האלה לא יקומו בכל. כלומר, גברת שפניץ תהיה צודקת אבל זה לא יהיה רלוונטי.

טנה שפניץ:

עורך-הדיון שהזכיר חבר הכנסת פורז בתחילת השיבה, רק תיתן לו לגיטימציה, זה מה שהוא רוצה.

דן קרני:

בנוסף לכך, מימד הזמן כאן הוא מאוד מהותי. אלה שיש בידם את המידע, בנק לאומי יודע שחזר צ'ק ביום שבו חזר הצ'ק הזה. 90% מהאנשים במדינה הם לקוחות של בנק לאומי או של בנק הפועלים והם יודעים מייד. בנק הפועלים יודע מייד כאשר מישהו איננו משלם את המשכנתה.

יוסף אריה:

האם נקבל את הפרטים לגבי ההרחבה? קשה להתייחס לעניין העקרוני.

היו"ר אברהם פורז:

אם נגיע לגשר הזה, נעבור אותו.

דן עופר:

הייתי רוצה להעיר שתי הערות. קודם כל, אני מסכים עם מר תדמור, שהמידע שצריך להגיע אליו צריך להיות כל מידע על אי-עמידה בהתחייבויות כספיות, ומידע על עמידה בהתחייבויות כספיות בצד החיובי. אני חושב שזאת הגדרה שתיתן אפשרות לעשות credit rating. אחרת לא יהיה credit rating.

דבר שני, המערכת יכולה לחשוב רק באופן ממוחשב. לכן כשמגדירים סוגי מידע צריך לחשוב במושגים של מה שקיים במאגרים, למשל של הבנקים, של חברת חשמל, של ספקי המים או של נותני אשראי אחרים, ושל רשתות קמעונאיות גדולות.

היו"ר אברהם פורז:

מה מקובל בחוץ-לארץ? האם חברת החשמל האמריקאית מעבירה אינפורמציה על אי-פרעון תשלומים?

אביעד ויסולי:

בארצות-הברית לא. ב-utilities לא נותנים.

דן עופר:

זה צריך להיות ממחשב למחשב. אם זה לא יהיה ממוחשב, זה לא יעבוד. המחשב של הגופים המוסמכים יוכל להעביר נתונים למחשב של החברה שתעשה את הדירוג. אחרת זה לא יעבוד.

הערה אחרונה, חבר הכנסת פורז, אני חושב ששכחת את הצעת החוק של עצמך. זאת סוגיה שאולי מוציאה בכלל קבוצה שלמה מתוך הדיון ועליה יכול להיות שיש הסכמה. לפחות ממה שאני הבנתי, למשרד המשפטים אין בעיה עם הצעת החוק שלך, שתחום העסק של היחיד בכלל יהיה מחוץ לעניין.

טנה שפניץ:

יש לנו בעיה כי אנחנו לא יכולים לזהות את תחום העסק. אין לנו התנגדות עקרונית אבל יש לנו בעיה מעשית.

ברוך אלפיה:

אני מייצג את ויזה כ.א.ל. בהתבסס על המבוא של מר תדמור לעניין פתיחת התחרות, וכשאנחנו מסתכלים על יצירת המאגר ומסירת המידע השלילי, אין עוררין שכרטיס אשראי הפך לאמצעי תשלום דומיננטי במשק הישראלי ואין פה כל התייחסות אליו. מתייחסים רק לקובץ של מושכי צ'קים ללא כיסוי אך צריכה להיות גם התייחסות למושכים בכרטיס אשראי ללא יכולת פרעון. ציבור רחב של לקוחות מוגבלים היום על-ידי המנפיקים כדי שלא יוכלו לעשת שימוש בכרטיס אשראי.

היו"ר אברהם פרוז:

ההערה שלך מאוד מקובלת עלי, בעיני זה כמו רשימת מושכי צ'קים ללא כיסוי. אני מבקש שתעביר לי איזה נוסח, איך היית רוצה שהסעיף הזה יהיה מנוסח. ברור שמי שלא פורע בכרטיס אשראי דינו כמי שחזרו לו צ'קים.

ברוך אלפיה:

מטבע הדברים יש להחיל את חובת הדיווח למאגר על כל המנפיקים, ללא יכולת הסתייגות, כי אם המידע יישאר אצל המנפיק אז תהיה בעיה.

היו"ר אברהם פרוז:

אני מבקש ממך לעזור לנו בניסוח.

ברוך אלפיה:

ברצון רב. חברת ויזה כ.א.ל מצטרפת להערתו של מר תדמור בנושא credit scoring חיובי. מי שמסתכל היום על ההוראות של מר טל לנושא מתן אשראי על-ידי חברות אשראי, המידע שנדרש מלקוח הוא כמעט מידע של חקירה: תלושי שכר, תלושי עוסק מורשה, דף חשבון בנק, דף פירוט כרטיס אשראי, מידע על נכסים – כמעט חקירת יכולת אמיתית. אם היתה מערכת credit scoring מרכזית אז שאילתה לתוכה היתה עוזרת.

היו"ר אברהם פרוז:

ההבדל הוא רק ששם זה נעשה וולונטרית ופה זה נעשה מאחורי גבך.

אביעד ויסולי:

ויזה לא מאומת.

ברוך אלפיה:

חלק מיכולת התחרות מתפתחת בשל העובדה שהלקוח מתקשה לספק את כל הפרטים במעמד המכירה, כלומר זה יוצר שיהיו יכולת התגובה האמיתית של מערכות המידע וזרימת המידע תשרת ללא ספק את צמצום הנזקים. אגב, המספרים, למי שלא מכיר אותם, בבדיקה שנעשתה על-ידי חברת ויזה העולמית דובר על נזקים של מעל 200 מיליון שקל בשנה לתעשייה הבנקאית. ניתן למנוע אותם לרווחת התעשייה והציבור באמצעות מאגרי המידע.

ג'ורא מ'וחס:

ולהפחית את ההעלמה. זה לטובת הצרכן.

טנה שפניץ:

נניח שבמאגר נכתב שיש לי 5 מגרשים ואין לי 5 מגרשים.

ה'ור אברהם פורז:

אז תגידי לי שאת חושבת שזה אפשרי רק בתנאי שזה מאומת. אני לא יודע.

עקיבא סילבצקי:

אני היועץ המשפטי של המועצה לצרכנות. יש כאן משהו שהוא קצת משונה. אנחנו עמלנו כאן, סעיפים על גבי סעיפים, בעצם לבנות את המבנה וביררנו מי יכול לפתוח את המרשם, אבל עכשיו כשאנחנו מגיעים לתוכן, דהיינו: כיצד ניתן לפגוע בפרטיות, פתאום משאירים את זה למחוקק המשנה ובעצם לא נכנסים בכלל לפרטים. נכתב כאן "כפי שייקבע בתקנות". יהיו דברים שהשר יחליט שניתן לפרסם ויהיו דברים שהוא יחליט שלא ניתן.

ה'ור אברהם פורז:

כלומר כל מה שאתה אומר, שאנחנו צריכים לקבוע סופית. לא מדובר על מחוקק המשנה. דובר על כך שזה יהיה באישור הוועדה של הכנסת. זה מה שכתוב.

עקיבא סילבצקי:

זה דבר אחד, באמת להסב את תשומת הלב לבעייתיות. זה בעצם מקשה קצת להבין מה המטרה. כשמדברים על אמינות בפרעון חובות אני מבין שאין הכוונה לדעת את מצבו הכלכלי, כלומר האם האדם הזה לא משלם מכיוון שאין לו מה לשלם, אלא מדברים על אדם שיכול לשלם ולא משלם.

דוד תדמור:

רוצים לדעת כמה מסוכן לתת אשראי לפלוני.

אביעד ויסולי:

לא חשוב גם כמה זה אמין.

דוד תדמור:

חשוב מאוד כמה זה אמין ולכן יוצרים מנגנוני ביקורת.

עקיבא סילבצקי:

אם המטרה היא לדעת האם מסוכן לתת לו אשראי, בשביל זה צריך לפתוח את כל הנתונים שלו ולדעת כמה מגרשים יש לו ואיזה מזונות הוא חייב לשלם, בין אם הוא משלם אותם ובין אם לאו. זה פתאום גם הופך למידע שאי אפשר בלעדיו. המציאות היא שיש לו משכורת כזאת וכזאת, והוא חייב חובות כאלה ואחרים, ואז באמת פתחנו את הכל ואין כבר מידע חסוי. מצד שני אם אתה בא לבדוק אמינות אז למשל כשמדובר בלשכת ההוצאה לפועל יש

כאן בעייתיות גדולה. אדם למשל נתן צ'ק, ביטל אותו בגלל כשלון תמורה מלא, צד ג' מוגיש את הצ'ק להוצאה לפועל. אין ספק שמבחינה משפטית הוא חייב לשלם את הצ'ק אבל האם אפשר לומר שהוא לא אמין בגלל שהוא לא משלם?

קריאה:

אם הוא לא משלם צ'ק שהוא חייב לשלם אז הוא לא אמין.

עקיבא סילבצקי:

כי הוא לא קיבל תמורה מלאה. אני מדבר על אוחז כשורה. אנחנו רואים את זה כל הזמן, זה תופעה של יום ביומו. אנחנו נתקלים במאות מקרים כאלה ברבעון. אדם נתן צ'ק, אפילו של 20,000-30,000 שקל, לא קיבל תמורה, הצ'ק הוסב והוא לא מוכן לשלם את זה כי הוא לא קיבל תמורה, והוא חייב על-פי חוק לשלם כי יש אוחז בזכות.

דבר שני, יש לך צ'ק שבו היה כשלון תמורה חלקי לא קצוב. אז שוב, האיש הזה מתקומם, לא רוצה לשלם. מבחינה משפטית הוא חייב לשלם את כל הצ'ק ואחרי זה ללכת לתביעה. השאלה היא האם באמת במצבים האלה אפשר להגיד שיש פה חוסר אמינות. אם מידע כזה יופיע במאגר השאלה היא באמת מה הערך שלו. זה יפגע לא רק בצרכנים, זה יפגע בכל מיני אנשים.

חנה הופנונג:

אני יועצת משפטית בבנק דיסקונט. לא רציתי להרחיב מעבר למה שאמרו. אנחנו חושבים שבמינימום צריך לאפשר מידע – ויהיה מקובל עלינו הניסוח שייקבעו חברי הוועדה – על אי-עמידה בהתחייבויות כספיות כלשהן, בין אם זה מבנק למשכנתאות או מבנקים אחרים. המינימום זה מידע שלילי הכי רחב שיכול להיות. אנחנו חושבים שנסיונות אי-העמידה בהתחייבויות הן לא רלוונטיות, אם מקורן באמינות, רמאות או חוסר יכולת פרעון מקומית או אחרת.

גלעד סורק:

אני נציג איגוד לשכות המסחר. איגוד לשכות המסחר בוודאי רוצה לראות הרבה יותר מידע רלוונטי לקבלת החלטה לגבי קרדיביליות של לקוח ושל יכולת הפרעון שלו. להבנתנו החוק לא מתייחס מספיק למידת העידכון. שמעתי פה איזה הערה על שיהיו לצורך בירור של 90 יום. זה נראה לי מופרז וזה מעקר את השימושיות של המידע.

צריך גם לזכור שבכל מקרה חריג שהוזכר פה השאיפה היא ליצור איזה בסיס מידע רחב, שאותו אירוע חריג יראה כחריג על רקע המידע הקיים ועל רקע היסטורי של אותו לקוח. אם רואים סטטיסטית שרוב הלקוחות יש להם אחת לכמה זמן איזה צ'ק שחוזר אז הרלוונטיות של המידע הזה, האינפורמטיביות של המידע יורדת והיא ממילא בטלה. ברגע שיש שקיפות מלאה או רחבה – – –

היו"ר אברהם פרוז:

אני לא מבין מה אתה אומר לנו. מה אתה מציע שיהיה בחוק? את הבעיות אנחנו יודעים אבל מה אתה מציע?

גלעד סורק:

אני מציע שעידכון המידע יהיה מהיר ככל האפשר.

היו"ר אברהם פרוז:

אתם גם בעד מידע חיובי או רק בעד מידע שלילי?

גלעד סורק:

אנחנו נותנים דגש על מידע שלילי שהוא רלוונטי לגבי קבלת החלטה על הקרדיביליות של הלקוח. זה כולל למשל מעורבות שלו בתאגידים ובשליטה בתאגידים.

היו"ר אברהם פרוז:

מה שאתה אומר זה מידע שלילי רחב. מידע חיובי זה כשיודעים עליו דברים טובים. מידע שלילי זה כשיודעים שהוא עשה דברים רעים.

גלעד סורק:

אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שמידע חיובי יהיה על בסיס וולונטרי.

היו"ר אברהם פרוז:

אם וולונטרי אז לא צריך אותך. גם היום אפשר על בסיס וולונטרי. אף אחד לא עוצר אותי מלמסור פרטים על כל מה שיש לי למי שרוצה. אז אתה רוצה שהמאגר יכלול מידע שלילי רחב.

גלעד סורק:

סעיף קטן 16(ב) למשל מציע שהמידע לאחור יוגבל ל-3 שנים. אנחנו אומרים: לפחות ל-5 שנים, או לכמה מידע שיש על אותו לקוח. יהיה נתון האשראי האחראי לקבוע - - -

היו"ר אברהם פרוז:

האם אחרי שעברו 3 שנים זה לא יהיה קיים? אם הוא נתפס בשוד לפני 5 שנים, זה לא יהיה יותר קיים במאגר, או אם הוא נתפס במעילה לפני 10 שנים אפילו?

טנה שפניץ:

שוד במילא לא קיים. אפילו אתה לא תכניס אותו. האם אתה מכניס פה גם את המרשם הפלילי הפרטי שלו?

היו"ר אברהם פרוז:

למה לא? אני רוצה שיידעו שהוא הורשע במעילה.

אביעד ויסולי:

ואז תכניס מידע לא נכון.

חנה הופנונג:

יש סעיף ספציפי שהוא בדיוק רלוונטי לשאלה שאתה העלית והוא קובע בדיוק ההיפך. לפי הצעת החוק של משרד המשפטים נאסר לשנות לרעה תנאי אשראי על סמך דוח שהוא לא מעודכן. זאת אומרת, האבסורד שאתה עכשיו העלית הוא עוד הרבה יותר רחב.

היו"ר אברהם פרוז:

אני לא ננס כרגע לשאלה, אבל בעיני לפחות ברור לגמרי שהייתי רוצה לכלול כל מידע שלילי, גם אם הוא היה לפני הרבה זמן. אדם שלמשל הורשע על גניבה ממעביד, או הורשע במעילה או אדם שפשט רגל לפני 5 שנים. האם זה דבר של מה בכך?

אביעד ויסולי:

אז במשך 20 שנה הוא לא יוכל לקבל כרטיס אשראי, הוא לא ידבר בטלפון וכדומה?

ברוך אלפיה:

אבל בין מושכי צ'קים ללא כיסוי יש להגבלה תוקף מסויים שלאחריו היא פגה והוא נעלם מהרישומים.

היו"ר אברהם פרוז:

אני לא בטוח שההגבלה הזאת נכונה. אני סבור שצריך לרדוף את הגנבים הרבה מאוד זמן, כדי שלפני שמישהו יעשה דבר כזה הוא יחשוב אלף פעמים. וגם אם הוא הסתבך שלא באשמתו, שייזהרו ממנו. שילך להיות שכיר באיזה מקום ושיחיה על בסיס מזומן.

יוספה טפירו:

במיוחד שמדובר בסיכון אשראי.

אלן זיסבלט:

גם שכירים צריכים אשראי. בכל העולם יש התיישנות. השאלה היא באמת מה התקופה המתאימה.

היו"ר אברהם פרוז:

50 שנים.

משה ברנדויין:

אני מייצג את לשכת עורכי-הדין. העמדה של הלשכה, כפי שהיא הובעה בהרבה מאוד מכתבים, שקיים חשש, אפילו חרדה, שהחוק הזה יפגע קשות בפרטיות, בזכויות יסוד, ושהפעילות הזאת צריכה להיות צנועה ככל האפשר.

לשכת עורכי-הדין גם היתה מבקשת שלא יהיה מצב שאדם יכנס לאיזה מבוך קפקאי כזה של כתם שחור שהוא לא יכול להסיר. גם בנושא הזה צריך להיות מנגנון של ניפוי.

היו"ר אברהם פרוז:

אנחנו נאפשר לכל אדם לקבל אינפורמציה על המידע שנאסף לגביו ונאפשר לערער על כך.

משה ברנדויין:

זה מאוד חשוב.

בתיא מילר:

אני מצטרפת לשני קודמי. אנחנו מתנגדים לכל הרחבה של הסעיף הזה. יש לנו גם בעיה, כפי שהזכיר מר עקיבא סילבצקי, לגבי כל הנושא של הוצאה לפועל על צ'קים. זה בעיה מאוד חמורה. רק לפני כמה חודשים נסגר עסק בשם "מטבחי קורל". אנשים נתנו צ'קים של 50,000 ש"ח ולא קיבלו שום תמורה, נאלצו לבטל את הצ'קים והם יקבלו כנראה פניות מצד ג'. בוודאי שזה לא אומר שום דבר לגבי הנושא של מוסר בתשלומים אלא זה מצב שנקלע אליו צרכן בליט ברירה. ככל שהמידע יורחב תהיה סכנה יותר גדולה של פגיעה בפרטיות. כשמדובר בפרט הקטן, אם הוא נכנס לאיזה רשימה שחורה הנזק שנגרם לו – – –

היו"ר אברהם פורי:

אבל הוא לא נכנס סתם. הוא נכנס כי הגיע לו, כי הוא עשה משהו רע.

בתיא מילר:

יש גם דליפה מהמאגרים האלה וגם אם יש ענישה, זה לא יעזור לו אם הנזק כבר נגרם.

היו"ר אברהם פורי:

אסור שזה יהיה.

בתיא מילר:

מדברים על פריצת קו אדום, אז אני אומרת, בשלב זה בואו נצא מהדברים ככה.

היו"ר אברהם פורי:

רשות הדיבור למר מיוחס. עליכם לדעת שהוא מייצג חברה שרוצה לפתוח משרד כזה.

גיורא מיוחס:

אני רוצה לענות לחלק מהדברים שנאמרו כאן על-ידי מספר אנשים, שמביאים דוגמאות מאוד פרטניות שבגינן אנשים נכנסים לרשימה שחורה. ככל שהמידע רחב יותר כך מקרים כאלה הם חריגים ולא מתייחסים לרמת אמניות האשראי של אותו אדם. הקרדיביליות של בן אדם לא נפגמת אם היה מקרה בודד וחריג, בגלל שהוא לא שילם, או שהוא ביטל צ'ק מכל סיבה שלא תהיה. ברגע שהמידע יהיה רחב יותר ויכלול גם מידע חיובי, כך רמת האמינות של הדוח תהיה הרבה יותר גבוהה ומקרים חריגים לא ילקחו בחשבון. לכן יש לזה חשיבות גדולה.

אביעד ויסולי:

אני מצטרף לשתי הדוברות הקודמות ואני אפילו יותר קיצוני. אני יושב-ראש העמותה "קו חם לצרכן". בתקופה שהייתי בארצות-הברית היתה לי חברת גבייה. יכולתי לבדוק את נתוני האשראי של כל בן אדם באמריקה, וגם מחוץ לאמריקה, כולל את מר בנימין נתניהו עם הסיפור שהיה לו. גם יכולתי להכניס לתיק של כל אדם מה שרציתי, ללא שום הגבלה, ללא שום בדיקה, ללא שום ביקורת.

החוק הזה, כמו שהוא כתוב היום, כשלעצמו הוא "חוק האח הגדול". כאן תיווצר המערכת שתהיה "האח הגדול", שתחליט לגבי כולם, מי לחסד ומי לשבט, מי יקבל כרטיס אשראי, למי יהיו קווי טלפון סלולרי, למי יהיה שירות בכבלים.

ברוך אלפיה:

זה לא נכון. היא רק תיתן מידע.

אביעד ויסולי:

היום בחברה הישראלית, שהיא כל-כך ריכוזית, כשיש לנו בסך הכל 5 בנקים לעומת 11,000 בנקים בארצות-הברית, אנחנו לא צריכים בכלל את המערכת הזאת אלא אך ורק כדי לפגוע באותם 20% מהאנשים, שלפעמים זה באשמתם ולפעמים זה לא באשמתם. במערכת האמריקאית נבדק על-ידי ה-FPC, שהוא האדמיניסטרציה הגדולה ביותר בארצות-הברית שמתעסקת בנושאי ה-credit reports, ונמצא כי 60% מהנתונים ב-3 החברות שעוסקות בזה - "... אקספיריאנט" "אקווי-פס" ו"טראנס יוניון" - אינם מדויקים. למה הם לא מדויקים? משום שהמערכת מזרימה רק בכיוון אחד. מזרימים הרבה מאוד נתונים אך אין בדיקה פר נתון, אין אימות. דרך אגב, שם אין חובה, להיפך, יש הרבה מאוד מגבלות. בגלל שהמערכת מזרימה כל-כך הרבה נתונים, הכל מצטבר במחשב. אחרי 3-4 שנים הנתונים נעשים בלתי מדויקים לגבי 60% מהאנשים. אנשים לא מקבלים שם כרטיסי אשראי, לא מתקבלים בחברה משום שמישהו דחף להם איזה נתון שהוא לא נכון, הרבה פעמים נתון שבכלל לא קשור אליהם.

יש בארצות-הברית 1.4 מיליון מקרים בשנה של גניבת זהות. למשל אדם ששמו משה כהן אומר שקוראים לו אברהם פורי. אנשים משתמשים בזה בצורה יוצאת מן הכלל בארצות-הברית וזה גם מתפתח כאן. היום במערכת האמריקאית מבחינת שיעור ה-default, מבחינת הנוזקים, חוזרים בשנה 600 מיליון צ'קים. 500 מיליון מהם הם מקרים של גניבת זהות. זה מסתכם ב-13 מיליארד דולר בשנה. מי שרוצה יוכל לקבל את הנתונים. זה למרות שכל המערכות מחוברות ל-credit rating ו-credit reports. הם מקבלים את ה-credit reports וזה לא עוור. מי שנפגע הם הצרכנים, הצרכנים הישרים דווקא, אלה שלא מנסים לגנוב.

אני מבקש להגביל את סעיף 16 אך ורק ל-public records, מה שניתן היום ממילא לקבל. שייקבצו את המידע אבל בשום פנים ואופן לא להכניס את המערך העיסקי בהזנה חד-כיוונית. זה יהיה אסון.

היו"ר אברהם פורי:

האם עוד מישהו רוצה להעיר?

סדר הדברים יהיה כך: תהיה לנו ישיבה נוספת שאז נעבור על הסעיפים הבאים הטכניים. זה לא מפריע לנו לעבור על כל השאלות, איך מקימים משרד, איך מבטלים אותו וכדומה. את הדיון בלב החוק אנחנו נדחה לקראת הסוף. אבל אני מבקש מנציגי הממשלה, אני נותן לכם 2-3 שבועות לכל היותר לחזור אלינו עם תשובה. אני נאמן לשיטתי, שעבודה מטילים רק על אנשים עסוקים כי הם היחידים שיכולים לעשות אותה. אף פעם אל תטיל עבודה על אדם פנוי. גברת שפניץ, את בעינינו הממשלה. אנחנו רוצים לדעת את עמדתכם בעניין הזה. לא תפריע לי גם עמדה שאומרת שאתם משאירים את זה לשיקול דעת הכנסת, אבל אני לא רוצה לעבוד על ריק.

רבותי, אני מאוד מודה לכם.

הישיבה ננעלה בשעה 11:45